

Operativni plan razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije

Projekt sufinanciran sredstvima
Ministarstva turizma

Republika Hrvatska

Split, listopad 2017. godine

Operativni plan razvoja **cikloturizma**

Brodsko-posavske županije

za razdoblje 2017. - 2020.

Naručitelj:

Brodsko-posavska županija

Petra Krešimira IV, br.1

35000 Slavonski Brod

Izvođač:

Hrvatski institut za kineziologiju i sport

Osječka 11, Split 21000

Voditelj projekta:

izv.prof.dr.sc. Dražen Čular

Članovi radnog tima:

izv.prof.dr.sc. Dražen Čular

doc.dr.sc. Helga Špadina

Dean Sumić mag.ing.traff.

Denis Špadina

Dionici fokus grupa kod izrade Operativnog plana

Fokus grupa održana 21.07.2017.

R.b.	Ime Prezime	Dionik iz kojeg dolazi
1	Matej Badrov	Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a
2	Blaženka Veselinović	Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a
3	Ivan Tomašić	Centar za tehnološki razvoj-Razvojna agencija Brodsko-posavske županije d.o.o.
4	Stjepan Bošnjaković	Brodsko-posavska županija
5	Gordana Fabčić	Brodsko-posavska županija
6	Josip Perčević	TZ Brodsko-posavske županije
7	Krešimir Herceg	Udruga Lima
8	Igor Šofić	BK Festung
9	Franjo Galić	MUP PU BP
10	Ivica Oštrun	MUP PU BP
11	Toni Tkalčec	BK Psunj
12	Ivana Trupina	grad Nova Gradiška
13	Marica Babić	Hrvatske vode
14	Dean Pinjuh	Šumarija Slavonski Brod
15	Stjepan Lovrić	TZ grada Slavenskog Broda
16	Robert Zmaić	Županijska uprava za ceste BPŽ-a
17	Denis Špadina	Hrvatski institut za kineziologiju i sport

Fokus grupa održana 14.09.2017.

R.b.	Ime Prezime	Dionik iz kojeg dolazi
1	Danijel Marušić	Brodsko-posavska županija
2	Stjepan Bošnjaković	Brodsko-posavska županija
3	Gordana Fabčić	Brodsko-posavska županija
4	Denis Špadina	Hrvatski institut za kineziologiju i sport
5	Dean Sumić	Hrvatski institut za kineziologiju i sport
6	Ružica Vidaković	TZ Brodsko-posavske županije
7	Matej Badrov	Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a
8	Blaženka Veselinović	Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a
9	Franjo Galić	MUP PU BP
10	Ivica Oštrun	MUP PU BP
11	Toni Tkalčec	BK Psunj
12	Marica Babić	Hrvatske vode
13	Dean Pinjuh	Šumarija Slavonski Brod
14	Stjepan Lovrić	TZ grada Slavenskog Broda
15	Franjo Barić	Nova Gradiška
16	Ivan Opačak	Centar za tehnološki razvoj-Razvojna agencija Brodsko-posavske županije d.o.o.
17	Hrvoje Žakić	UŠP Nova Gradiška
18	Ivica Lovrić	Županijska uprava za ceste BPŽ-a
19	Anica Perko	Brodsko-posavska županija

Fotografije naslovnice i svih naslovnica poglavlja www.pixabay.com

SADRŽAJ

Sadržaj

1. Uvod	5
1.1. Projektni zadatak	6
1.2. Metode izrade	7
1.3. Osvrt na temeljne planske dokumente cikloturizma u RH	10
2. Analiza postojećeg stanja na području Brodsko-posavske županije	11
2.1. Pregled razvijenosti biciklističke mreže	12
2.2. Pregled stanja cikloturističke ponude	17
2.3. Pregled stanja trenutne cikloturističke potražnje u odnosu na potencijal	19
2.4. Osvrt na stanje suradnje glavnih dionika	29
2.5. Cikloturizam u EU	30
3. SWOT analiza	33
3.1. Prednosti i nedostaci	34
3.2. Prilike i prijetnje	35
3.3. Faktor uspjeha	35
4. Vizija i ciljevi razvoja Brodsko-posavske županije	36
4.1. Vizija i misija	37
4.2. Osnovni ciljevi razvoja cikloturizma	37
5. Standardi za razvoj cikloturizma i ponude cikloturizma u Brodsko- posavskoj županiji	43
5.1. Osvrt na važeća zakonska rješenja vezana za trasiranje i uređenje biciklističkih ruta	44
5.2. Osvrt na važeća zakonska rješenja vezana za Bike & Bed smještaj	48
5.3. Osvrt na edukacijske projekte vezane za Bike vodiče i edukaciju dionika	49
5.4. Osvrt na primjere dobre prakse cikloturizma u RH	54
5.5. Donošenje standarda za razvoj cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji	55
6. Razvojni projekti s operativnim planom razvoja Brodsko-posavske županije	56
6.1. Projekti vezani uz zakonsku regulativu	57
6.2. Infrastrukturni projekti	59
6.3. Edukacijski projekti	62
6.4. Unaprjeđenje cikloturističke ponude	64
6.5. Sustav informiranja i marketinga u cikloturizmu	66
7. Upute za provedbu i monitoring operativnog plana s vremenskim okvirom	71
7.1. Uputa za provedbu i monitoring Operativnog plana	72
8. Priloga 1 Standardi i pravilnici za koordinirani razvoj cikloturizma Brodsko-posavske županije	

1. Uvod

1.1. Projektni zadatak

Projektni zadatak Ministarstva turizma prema Brodsko-posavskoj županiji je izrada Operativnog plana razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2017. do 2020. godine. Brodsko-posavska županija je izradu Operativnog plana razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije za razdoblje 2017.-2020. (u daljnjem tekstu: Operativni plan) povjerila stručnjacima Hrvatskog instituta za kineziologiju i sport iz Splita koji su uspješno napisali i nadgledali provedbu Strategiju razvoja cikloturizma Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2013.- 2017. (u daljnjem tekstu: Strategija) koja je rezultirala novim spoznajama u planiranju i razvoju cikloturizma kako u Hrvatskoj tako i u EU-u. Rezultati navedene Strategije na osnovu kojih se iskustava se piše i ovaj Operativni plan su nadmašili sva očekivanja te su od te županije u četverogodišnjem razdoblju napravili jednu od najuspješnijih cikloturističkih regija u RH, ali i u susjednim zemljama. Metode i postupci propisani Strategijom su u četverogodišnjem periodu provedbe na poslovima cikloturizma u toj županiji zaposlili 200 osoba koji tim osobama i zajednici donose godišnju dobit od 10.000.000 EUR. Ciljevi propisani Strategijom realizirani su 100 %, a rezultati su za 10% nadmašili i najoptimističnija očekivanja.

Ministarstvo turizma koje sufinancira izradu ovog Operativnog plana kao i dio aktivnosti provedbe svojim aktima je zadalo određene obvezne elemente kako slijedi:

- Uvod
- Analiza postojećeg stanja cikloturizma na području Brodsko-posavske županije
- SWOT analiza
- Vizija i ciljevi razvoja cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji
- Standardi za razvoj cikloturizma i ponude cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji
- Razvojni projekti s operativnim planovima razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije
- Upute za provedbu i monitoring operativnog plana

Članovi projektnog tima Hrvatskog instituta za kineziologiju i sport su pored prethodno nabrojanih tema, u završnu verziju Operativnog plana uključili i Projekte obrazovanja i edukacije za potrebe cikloturizma s obzirom na područje djelovanja Instituta, te su formulirali i glavni projektni zadatak kako slijedi:

- Izraditi Operativni plan razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županiji tako da isti ima visoki stupanj izvodivosti koji će omogućiti realizaciju ciljeva i ostvarivanje profita široj društvenoj zajednici.

1.2. Metode izrade

Operativni plan je napravljen po u praksi dokazanom primjeru Modela razvoja cikloturizma u Splitsko-dalmatinske županije (u daljnjem tekstu: Model) (D. Špadina i suradnici, 2017.)¹ o kojem se upravo objavljuje znanstveni rad. Navedeni Model koristi većinu postojećih metoda koje koriste neke europske cikloturističke regije, ali i potpuno nove metode koje su razvili i usavršili stručnjaci koji su izradili Model.

Da bi se cikloturizam u nekoj destinaciji, županiji ili državi ispravno i potpuno razvijao, potrebno je na samom početku toga procesa donijeti „Strategiju razvoja cikloturizma“ ili „Operativni plan razvoja cikloturizma“. Brodsko-posavska županija je u taj proces krenula i zbog zakonske sportske regulative Republike Hrvatske koja propisuje obvezu izrade vlastitoga strateškog dokumenta u cilju poticanja razvoja sporta na razini jedinica lokalne samouprave, a cikloturizam je usko povezan uz sport i sportski turizam. Operativni plan prvenstveno predstavlja multisektorski strateški okvir kojim se razvoj cikloturizma planira kao cjelina unutar jasno definiranog razdoblja, tj. za četverogodišnje razdoblje u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom dionika i smjernicama kohezijske politike Europske unije. Budući da je Operativni plan temeljni strateški dokument, mora se temeljiti na uvjerljivom logičkom slijedu, međusobno dosljednih i logički povezanih dijelova. Za izradu Operativnog plana koristio se standardni metodološki postupak izrade razvojnih i planskih dokumenata s područja turizma, koji uključuje cijeli niz istraživačkih, analitičkih i interpretacijskih postupaka. Konkretno, Operativni plan je utemeljen na: analizi stanja baziranoj na opsežnim, relevantnim i ažuriranim podacima koji ukazuju na gospodarske, ekološke, klimatske, demografske i socijalne izazove s kojima se cikloturizam u nekoj županiji suočava. Operativni plan strateški prikazuje pristup razvoju cikloturizma unutar jasno određenog razdoblja utvrđujući hijerarhiju ciljeva, razvojnih prioriteta i mjera koji moraju biti mjerljivi za suočavanje s unaprijed navedenim izazovima. Operativni plan predlaže međusektorski integrirani pristup razvoju cikloturizma ciljajući putem definiranih prioriteta, mjera, na rješavanje niza međusobno povezanih problema u cikloturizmu u različitim sektorima. Operativni plan definira očekivane rezultate i uključuje sustav relevantnih pokazatelja koje je potrebno koristiti za praćenje provedbe istog. Okvirni prikaz strukture Operativnog plana s prijedlogom metodoloških segmenata naveden je u sadržaju Operativnog plana.

¹Model razvoja cikloturizma u Splitsko-dalmatinske županije, D.Špadina i suradnici, 2017.

Operativni plan obuhvaća sljedeće dodatke:

- Odluka o osnivanju fokus grupa, imenovanja članova te izvještaji o provedenom konzultacijskom postupku
- Cjelovitu analizu stanja
- Izvještaj o provedenom postupku prethodnog vrednovanja
- Izvješće o strateškoj procjeni (ako je primjenjivo)

S obzirom na to da zajedničko planiranje uključuje sve dionike cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji s različitim karakteristikama i interesima, suradnja u postupku izrade Operativnog plana može se osigurati samo učinkovitim uključivanjem svih relevantnih dionika (Turistička zajednica Brodsko-posavske županije, Biciklistički savez Brodsko-posavske (u osnivanju), Brodsko-posavska županija, Županijska uprava za ceste Brodsko–posavske županije, PU Brodsko-posavska, Županijska uprava Hrvatskih šuma, predstavnici agencija i hotelijera) koji po potrebi uključuju dionike s lokalnih nivoa. Zato Operativni plan mora biti rezultat partnerskih konzultacija koje uključuju sve dionike zainteresirane za izradu dokumenta važnih za razvoj cikloturizma tijekom cijelog postupka strateškog planiranja, tražeći njihove doprinose i uključujući ih prema potrebi. Pri uključivanju dionika bilo bi idealno uključiti sve dionike, ali se zbog operativnosti preporučuje primjena piramidalnog modela uključivanja dionika sa županijske razine koji će kao predstavnici zastupati stavove i mišljenja svoje baze s lokalnog nivoa (npr. Biciklistički savez Brodsko-posavski zastupa biciklističke klubove i prenosi stavove svih 10 klubova koje zastupa, TZ Brodsko-posavske županije zastupa sve 4 lokalne TZ-e i prenosi njihove stavove, Brodsko-posavska županija zastupa sve gradove i općine s područja Brodsko-posavske županije, PU Brodsko-posavska zastupa sve policijske postaje Brodsko-posavske županije). Ovaj način uključivanja dionika je metodološka postavka koja će se pokazati optimalnom kako kod donošenja strategije tako i kod kasnijeg operativnog upravljanja razvojem područja cikloturizma. Ovaj način uključivanja dionika je predstavlja «obrnutu piramidu» u odnosu na u većini slučajeva prisutnu primjenu modela uključivanja dionika. Izrađivači Operativnog plana su iz procesa odlučivanja izostavili manje relevantne dionike, npr. lovce, planinare, sindikate te neka ministarstva. To se pokazalo kao dobar potez jer se time dobilo na operativnosti čitavoga sustava, na brzini donošenja odluka i brzini komunikacije i interakcije među dionicima. U sastav fokus grupa su uključeni svi zainteresirani partneri, ali je kod završnih odluka smanjen broj dionika izrade Operativnog plana samo na predložene što se opet pokazalo kao operativno učinkovitije rješenje.

SLIKA 1. Nova piramida dionika razvoja cikloturizma po Modelu razvoja SDŽ

Izvor: (Špadina, D., 2016.)

SLIKA 2. Struktura postupka strateškog planiranja razvoja cikloturizma

Izvor: (Čular, D., 2016.)

Kod izrade Operativnog plana se koristio model piramide dionika i strukturu postupaka koja su se već dokazali u praktičnoj primjeni na primjeru Modela.

1.3. Osvrt na temeljne planske dokumente cikloturizma u RH

S obzirom na to da su temeljni planski dokumenti za razvoj cikloturizma u Hrvatskoj korišteni kao polazišna zakonska regulatorna osnova kod izrade ovog Operativnog plana u nastavku ćemo u sažetom obliku prikazati iste kako slijedi:

Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine izrađena 2013. je uspješno prepoznala potencijal cikloturizma kao jednog od najbrže rastućih segmenta europskog turizma. Strategija je prepoznala potencijal cikloturizma u makroregiji Kontinentalna Hrvatska čiji je temeljni dio i Brodsko-posavska županija te ga je uz kulturni i ruralni turizam označila kao tržišno najspremniji primarni turistički proizvod. U Portfolio matrici turističkih proizvoda Hrvatske cikloturizam predstavlja proizvod s najvišom ocjenom visoke konkurentnosti i atraktivnosti. U Sustavu turističkih proizvoda prema potrošačkim segmentima cikloturizam je označen kao primarni segment za Mlade (18-24) i DINKS (25-34) te kao sekundarni segment za Empty nesters (50-65) te kao tercijarni segment za Obitelji (35-49) i Zlatnu dob (+65) dok je jedino za Specijalizirane organizatore poslovnih putovanja označen kao nerelevantan segment s čime se autori ovog dokumenta teško mogu složiti jer u razvijenim hrvatskim cikloturističkim županiji podaci s terena pokazuju ogroman porast cikloturista iz segmenata Obitelji i Zlatne dobi koji imaju najveći porast u niši E-bike te sudionika poslovnih putovanja u cikloturizmu gdje primjećujemo povećanu potražnju za cikloturističkim proizvodima u prirodnim ljepotama destinacije (izleti u prirodu). Željena pozicija Hrvatske po toj Strategiji je da 2020. budemo jedna od najrazvijenijih mediteranskih cikloturističkih zemalja s kompletno ustrojenom cikloturističkom infrastrukturom i organizacijom. Slična je željena pozicija 2020. Brodsko-posavske županije u Hrvatskoj o čemu u nastavku govori i predložena Vizija.

Akcijski plan razvoja cikloturizma RH iz 2015. je vrlo kvalitetan strateški planski dokument koji pridonosi razvoju cikloturizma u Hrvatskoj, ali autori i dionici izrade ovog Operativnog plana smatraju da se prevelika pozornost dala razvoju EuroVelo i Državnih ruta u odnosu na Županijske rute koje su pokretač razvoja cikloturizma u svim našim najznačajnijim cikloturističkim županijama: Splitsko-dalmatinska, Istarska, Međimurska, Šibenska-kninska, Zadarska i Ličko-senjska. Ekspertni tim je mišljenja da se primarno trebaju razvijati Županijske rute koje senzibiliziraju javnost, donose ekonomski profit zajednici, dovode organizirane grupe turista u predsezoni i posezoni, razvijaju cikloturističke Bike usluge i proizvode, a onda se te rute i njihove kombinacije vrlo lako uklapaju u EuroVelo i Državne cikloturističke rute. To se pokazalo potpuno točno i u praksi gdje, primjerice, EV 8 cijelom svojom duljinom od Marine do Zaostroga u potpunosti ide po županijskim rutama (8 ruta) u duljini od 150 km. Na tim rutama je izbrojan veliki „lokalni“ promet cikloturista i razvijene cikloturističke Bike usluge i proizvode, te je javnost senzibilizirana i informirana.

2. Analiza postojećeg stanja na području Brodsko-posavske županije

2.1. Pregled razvijenosti biciklističke mreže

Brodsko-posavska županija nalazi se na Državnoj glavnoj biciklističkoj ruti u smjeru DG2 koja prolazi kroz Slavonski Brod i duž rute Sava prema Akcijskom planu razvoja cikloturizma koja je kandidirana za EV 14 rutu.

Županijska uprava za ceste Brodsko-posavske županije objavila je na službenoj web stranici podatke o ukupnoj cestovnoj mreži iz listopada 2016. godine, kako slijedi:

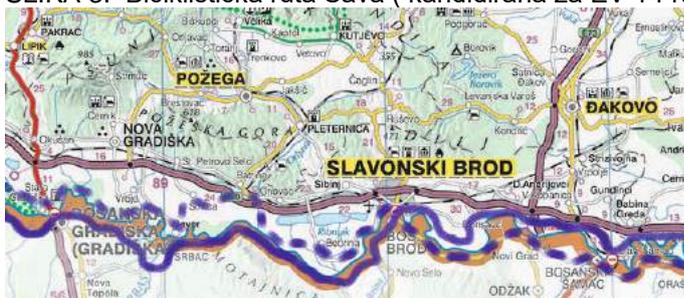
- Podaci za ukupnu duljinu županijskih cesta iznose 447,01 km od toga 465,3 km asfaltnih cesta i 11,72 km makadama.
- Kroz Brodsko-posavsku županiju prolaze dvije autoceste A3 i A5 u ukupnoj duljini od 123,7 km.
- Podaci za ukupnu duljinu lokalnih cesta iznose 198,3 km od toga 155,9 km asfaltnih cesta i 42,4 km makadama.
- Županijske i lokalne ceste sveukupno daju 645,9 km od toga 595 km asfaltnih cesta i 50,9 km makadama.

Izvor: (<http://www.zuc-bpz.hr/cestovna/popis-zupanijskih-cesta/84-cestovna-mreza>)

Trenutno postoji šest cikloturističkih staza u Brodsko-posavskoj županiji.

- Najduža je **Savska biciklistička staza** koja prati tijek rijeke Save, ide uzduž brojnih prekrasnih meandara, pored posavskih pašnjaka, kroz lugove i šumarke, ponad močvara. Staza je ukupne duljine 970 kilometara, a kroz Brodsko-posavsku županiju prolazi dužinom od oko 150 kilometara. Spaja Lađevac kod Stare Gradiške na samom zapadu županije sa Slavonskim Šamcem na istoku te se spaja s Dunavskom biciklističkom stazom koja vodi sve do srca Srednje Europe. Svake godine organizira se biciklistička demo tura koja prolazi kroz cijelu dužinu od 970 kilometara Savske biciklističke staze. Trasa demo ture proteže se kroz četiri države kojima Sava protječe, Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Srbiju. Početak je na izvoru Zelenci u blizini Kranjske gore, a završetak na ušću Save u Dunav kod Beograda. Grupa biciklista, iz svih država kojima Sava protječe, u osam dana odvest će Savsku biciklističku rutu u turističkom stilu susrećući i družeći se sa svima zainteresiranim i prisustvujući na događanjima povodom Dana Save. Cilj demo ture je promicati ideju razvoja Savske biciklističke rute i ukazivanje na mogućnosti razvoja turizma pogotovo biciklističkog turizma uz rijeku Savu.

SLIKA 3. Biciklistička ruta Sava (kandidirana za EV 14 rutu) kroz Brodsko-posavsku županiju

Izvor: Koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma Hrvatske

- Biciklistička staza „**Četiri kapelice**“ po obroncima stupničkih brda kao i po okolnim cestama koje su slabo prometne duga je 15 km. Prolazi kroz vinorodni kraj te u sebi nosi spoj etno, gastro i cikloturizma. Vožnja po pitomim brežuljcima Dilj-gore, uz vinograde i stare kapelice, od vinskog podruma do restorana nezaboravan je doživljaj. Ruta obuhvaća kapelice Sv. Klara, Sv. Ana, Sv. Vinko i Sv. Nikola i nalazi se između Brodskog Stupnika i Lovčića. Na ruti je samo jedan Bike & Bed objekt. Staza ima perspektivu da promovira kulturno gospodarsku manifestaciju „Stupnička berba grožđa“.

SLIKA 4. Biciklistička staza „Četiri kapelice“ u Brodskom Stupniku

Izvor: www.brodportal.hr

- **Biciklističku stazu „Šetnica“** uredila je udruga eko-etno selo Stara Kapela. Staza vodi do etno-eko sela Stara Kapela. Tradicijsko selo Slavonije s kraja 19. stoljeća nalazi se na stazi duljine 12,5 km koja vodi kroz prirodu i autohtone biljke. Na stazi je uređeno 6 odmorišta s masivnim hrastovim stolovima i klupama, a svako odmorište ima prigodno ime po nekom od stanovnika sela ili događaju koji se tu zbio. Tako se zovu: „Bab“, „Evina krčevina“ i „Brdo pijane Marije“. Četiri odmorišta su uređena kao replika starih turskih čardaka iz vremena iz vremena Turska krajine. S čardaka koji služe kao vidikovci se vidi kompletna dolina u kojoj se nalazi selo kao i šira okolica.

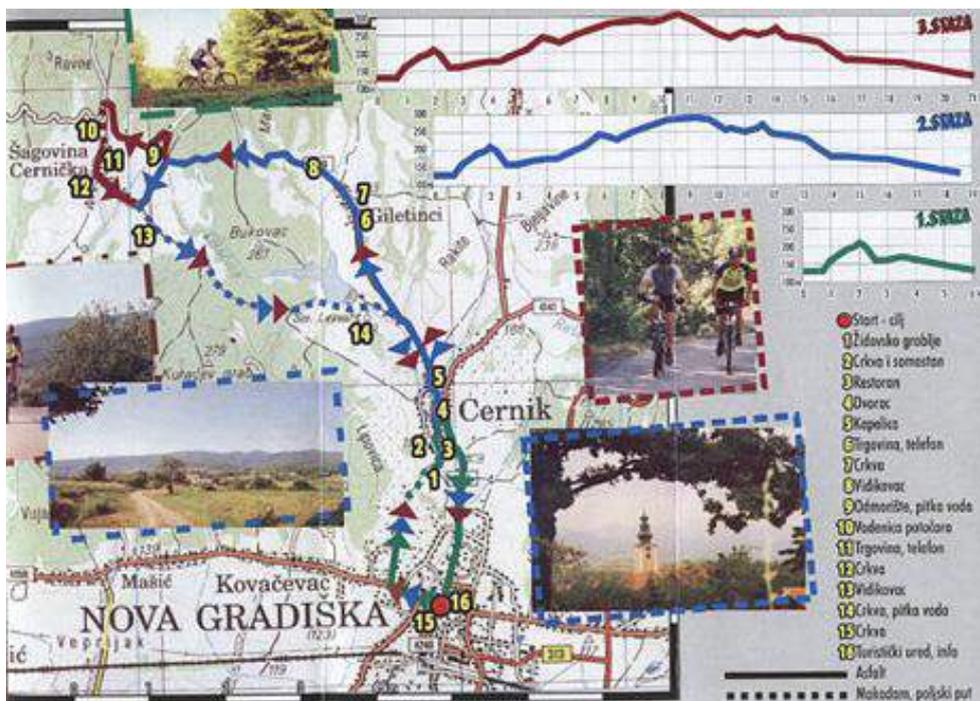
SLIKA 5. Biciklistička staza „Šetnica“ u eko-etno selu Stara Kapela

Izvor: www.stara-kapela.hr

- **Biciklistička staza "Franjo Belar - Dida"** ukupne duljine 24 km koje iz središta Nove Gradiške ide do općine Cernik formirana je od tri zasebne označene staze (Staza I, Staza II i Staza III) različite duljine i težine. To je jedna od prvih označenih biciklističkih staza u Brodsko-posavskoj županiji i uređena je daleke 2000. godine, ali je zato u jako lošem stanju što se tiče signalizacije, karta je zastarjela i ne izdaju se reprinti. Prelijepe padine podno Psunja vrlo su pogodne za ovaj oblik rekreacije. Putovi vode kroz novogradiški kraj, prirodu, polja na kojima su arheološki lokaliteti, dvorci, utvrde i stare crkve. Na ruti je sedam Bike & Bed objekta u Klakaru, Oriovcu, Brodskom Stupniku i Staroj Kapeli. Start staze i cijela staza obilježeni su vidljivim oznakama.

SLIKA 6. Karta Biciklističke staze „Franjo Belar-Dida“

Izvor: www.novagra.hr

- **Biciklistička staza „Gajna“** duljine 20 km vodi od Slavenskog Broda do prirodnog rezervata Gajna kod sela Oprisavci i Poljanci. Gajna je slavonski prisavski pašnjak oplemenjen močvarnom florom i faunom ima status zaštićenog krajolika, a nalazi se istočno od Slavenskog Broda. Na Gajni se nalazi više aluvijalnih depresija u kojima se zbog proljetno-jesenskih poplava zadržava voda čime se obnavlja vodeni biljni i životinjski svijet bara.

SLIKA 7. Info tabla i putokaz za biciklistički stazu Gajna

Izvor: Autori Operativnog plana

- **Biciklistička staza „Paljevine“** duljine 30 km vodi od Sibinja do OPG Paljevine i natrag. Označena je u vrijeme donošenja Operativnog plana i cikloturistima pruža mogućnost dolaska biciklom iz Sibinja do OPG Paljevine gdje mogu vidjeti uzgoj autohtonih životinjskih vrsta: crne svinje, ovce, koze i crne pure. Može se i uživati u rustikalno uređenom restoranu s izvrsnom domaćom hranom. Povratak nizbrdo u Sibinj je pravi užitek.

SLIKA 8. Muzejski primjerak bicikla

Izvor: TZ Brodsko-posavske županije

Na području grada Slavenskog Broda označeno je više od 5 kilometara gradskih biciklističkih staza iako je planirano 14 kilometara, ali se ubrzano radi da se projekt u potpunosti završi. Djelomično su dobre, različite su kvalitete i bez potrebnog kontinuiteta da bi biciklistima bili od veće koristi.

Planirane su **gradske biciklističke staze Slavenskog Broda:**

1. Svačićeva („Šalajko“) – Bogovska - Vukovarska
2. Vukovarska (rotor) – Trg Ivane Brlić Mažuranić (Korzo)
3. Vukovarska (rotor) – Šetalište braće Radić (Sava)
4. Petra Krešimira IV. (od Korza do hotela „Central“)
5. Dvorana Viješ – Šetalište braće Radić – Vukovarska (trasa uz Savu)
6. Dvorana Viješ – Srazova – Mačekova – T. Skaline
7. Hotel „Central“ – Šenoina – Filipovićeve – Stadion NK „Marsonia“
8. Krešimirova - Strossmayerova ulica – uz rekonstr. postojećih prometnih površina
9. Štampareva ulica (od Zrinske do Vrazove) – uz rekonstr. postojećih prom. površina
10. Zrinska ulica, Gupčeva ulica – uz rekonstr. postojećih prometnih površina
11. Spoj na Svačićevu ulicu, Slavonija I
12. Budakova ulica – uz rekonstr. postojećih prometnih površina
13. Tvrđava – bez obilježavanja trase (postojeće kolno-pješačke površine)
14. Klasije
15. Sv. Lovre (groblje) trase u sklopu rekonstrukcije državnih cesta
16. Svačićeva ulica
17. Milanovićeve – K.Š. Đalskog

SLIKA 9. Planirane gradske biciklističke prometnice iz projekta 2014.

Izvor: Grad Slavenski Brod, UO za komunalni sustav i komunalno redarstvo, 2017.

2.2. Pregled stanja cikloturističke ponude

Cikloturistička ponuda u Brodsko-posavskoj županiji je na poziciji da cikloturističke ponude u Brodsko-posavskoj županiji u ovom trenutku gotovo da i nema. Cikloturističke rute ne postoje ili postoje samo «na papiru». Od ponuda cikloturističkih usluga Brodsko-posavska županija sada ima samo sustav javnih bicikla, bike-sharing u Slavonskom Brodu koji funkcionira jako loše. Taj je sustav koji čini 15 bicikla plaćen 250.000 kn, a najam opreme za naplatu i iznajmljivanje košta 48.000 kn godišnje (Izvor: www.sbplus.hr) dok je njegova prihvaćenost među građanima i gostima jako loša pa je tako sustav u 2015. godini imao 16 pretplatnika po 78 kn godišnje kojima je na raspolaganju bilo 15 bicikla. Promatranjem provedenim u razdoblju sedam uzastopnih lipanjskih dana 2017.godine ustanovljena je prosječna iznajmljenost od 1,7 bicikla dnevno dok je u istom razdoblju čak utvrđeno jedno oštećenje bicikla, vandalizam. To je i očekivano jer je sustav javnih bicikla po izrađenom Operativnom planu predviđen tek u 5.-oj godini provedbe Operativnog plana jer je sve ranije prerano i može završiti samo na način koji smo promatranjem i utvrdili, jako loše i neisplativo. Primjetan je i trend zatvaranja postojećih biciklističkih dućana i servisa u Brodsko-posavskoj županiji zbog nedovoljnog prometa koji ostvaruju od prometa lokalnog stanovništva koje sve više ima trend kupovanja biciklističke opreme u Zagrebu ili na stranim web shopovima. Nikakve Bike usluge ili proizvodi (bike&bed smještaj, cikloturističke karte i drugi promidžbeni materijali, informacije za cikloturiste na Web-u, agencijska ponuda cikloturističkih izleta, informativno-interpretativne table namijenjene cikloturistima, bike parkovi, rent-a-bike, bike transport) u trenutku izrade Operativnog plana nisu bile sustavno ustrojene u Brodsko-posavskoj županiji.

Svih šest postojećih cikloturističkih staza jako su loše označene te ih je potrebno kompletno označiti po novim Standardima uključujući i info table na početku staza jer postojeće nemaju neke osnovne elemente koje takve info table za bicikliste trebaju imati kao što su: izohipse, visinski profili, različito označavanje makadama i asfalta i dr.

SLIKE 10. i 11. Primjeri pogrešnog ili nedostatnog označavanja u Brodsko-posavskoj županiji

Izvor: Google street view

Izvor: www.stara-kapela.hr

SLIKE 12. i 13. Prometni znakovi posred biciklističke staze, loš medijski publicitet

Izvor: www.sbplus.hr

Izvor: www.brodplus.hr

2.3. Pregled stanja trenutne cikloturističke potražnje u odnosu na potencijal

Trenutno u Brodsko-posavskoj županiji gotovo da i nema nikakve potražnje za bilo kojom vrstom cikloturističkih proizvoda i usluga što je s gledišta ponude i potpuno razumljivo. Taj problem je klasičan problem razvoja biciklističke infrastrukture. Nema cikloturizma jer nema infrastrukture, a infrastrukture nema jer nema cikloturizma. Kao pitanje: Što je bilo prije, kokoš ili jaje?

Ekspertni tim je mišljenja da nema vremena za «odugovlačenje» te Brodsko-posavska županija treba što prije usvojiti ovaj Operativni plan i početi djelovati po njegovim postavljenim ciljevima s obzirom na to da su potencijali za napredak prisutni, a na protok vremena do donošenja Operativnog plana se može gledati kao na financijski gubitak uslijed neiskorištenog potencijala.

Geografski i demografski potencijal za razvoj cikloturizma

Brodsko-posavska županija smještena je u južnom dijelu slavonske nizine, na prostoru između planina Psunja, Požeškog i Diljskog gorja sa sjevera i rijeke Save s juga, koja je dio državne granice prema Bosni i Hercegovini u dužini od 163 km. Smještena je na sjevernoj zemljopisnoj širini od 45°0,2' - 45°23' i istočnoj zemljopisnoj dužini od 17°0,4' - 18°35'. Obuhvaća prostor od 2.034 km² što čini 3,61 % ukupnog teritorija Republike Hrvatske (56.542 km²) i po veličini je na 14. mjestu među hrvatskim županijama. Jedna je od najužih (7 km) i najdužih županija (117 km zračne dužine), na istoku graniči s Vukovarsko-srijemskom, na sjeveroistoku s Osječko-baranjskom, na sjeveru s Požeško-slavonskom i na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom. Brodsko-posavska županija može se podijeliti u tri reljefne cjeline: brdsku, ravničarsku i nizinsku. Brdsko područje čini blago uzdignuto gorje, najvećim dijelom pokriveno šumom s najvišom nadmorskom visinom od 984 m (Psunj). Ravničarsko područje zauzima najveći dio Županije, a čini ga rubni pojas plodne slavonske ravnice. Nizinsko područje uz Savu isprepleteno je potocima, kanalskom mrežom i močvarama. Županija je područje umjerene kontinentalne klime, sve blažih zima i toplijih ljeta. Voda, šume i plodno tlo, plovna rijeka i europski putni koridori prirodni su uvjeti koji omogućuju razvoj gospodarstva, prometa, trgovine i kulture.

Prema popisu stanovništva iz 2001., Brodsko-posavska županija ima 172.993 stanovnika što je za 2.005 stanovnika ili 1,15 % manje u odnosu na 1991. godinu. Brodsko-posavska županija participira s 3,95 % u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske (4.381.352). Prosječna gustoća naseljenosti je 84,68 stanovnika na četvorni km. U gradovima živi 79.004 stanovnika ili 45,67 % od čega u Slavanskom Brodu kao sjedištu županije 63.268 stanovnika, a u Novoj Gradiški 15.736 stanovnika. U ruralnim sredinama živi 93.989 stanovnika ili 54,33 % svih stanovnika županije.

Izvor: www.bpz.hr

Klimatski potencijal za razvoj cikloturizma

SLIKA 10. Klima Brodsko-posavske županije

* **Klima Hrvatske** > Srednje mjesečne vrijednosti

Mjesečne vrijednosti za **Glasnik Brod** u razdoblju **1963-2016.**

	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studenj	prosinac
TEMPERATURA ZRAKA												
Srednja [°C]	-0.3	2.0	6.5	11.5	16.3	19.7	21.5	20.7	16.3	11.0	5.8	1.1
Aps. maksimum [°C]	19.4	24.1	27.4	31.4	35.2	37.0	39.5	40.5	37.7	30.2	26.4	23.0
Datum(dan/godina)	19/2007	25/2008	23/1977	24/1968	12/1968	28/1963	22/2007	6/2012	17/2015	5/1984	5/2012	19/1989
Aps. minimum [°C]	-27.8	-25.5	-14.6	-8.4	-1.7	1.7	6.0	4.7	-3.1	-7.4	-13.7	-22.0
Datum(dan/godina)	24/1963	9/2012	7/2005	9/2003	2/1970	4/1977	20/1996	26/1980	30/1970	29/1997	24/1988	18/1963
TRAJANJE OSUNČAVANJA												
Suma [sat]	54.3	77.5	138.4	175.4	220.4	243.2	277.5	257.2	184.6	135.8	73.0	46.5
OBORINA												
Količina [mm]	50.6	43.0	48.7	60.0	72.0	86.3	80.5	70.3	70.6	63.8	65.5	58.3
Maks. vis. snijega [cm]	47	55	24	6	-	-	-	-	-	-	15	68
Datum(dan/godina)	14/1963	6/1963	2/1986	8/2003	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	24/1965	23/1963
BROJ DANA												
većih	2	3	4	4	4	4	7	9	6	4	2	2
s maglom	14	9	5	4	5	7	8	10	14	17	14	14
s kišom	8	8	11	13	13	13	10	10	10	10	12	11
s mrazom	14	13	10	4	0	0	0	0	0	5	9	13
sa snijegom	7	5	3	1	0	0	0	0	0	0	2	6
ledenih (tmin ≤ -10°C)	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
studenih (tmax < 0°C)	9	3	1	0	0	0	0	0	0	0	1	6
hladnih (tmin < 0°C)	25	19	11	2	0	0	0	0	0	3	10	21
toplih (tmax ≥ 25°C)	0	0	0	2	10	18	24	23	11	3	0	0
vrućih (tmax ≥ 30°C)	0	0	0	0	1	5	10	10	2	0	0	0

Izvor: Državni hidro meteorološki zavod, www.klima.hr

Klima Brodsko-posavske županije se može opisati kao tipična umjerena kontinentalna klima, koju karakteriziraju topla i suha ljeta, hladne zime s puno snijega i ostalih oborina i postepen prijelaz između godišnjih doba.

Turistički potencijal za razvoj cikloturizma

TABLICA 1. Broj dolazaka i noćenja turista u Brodsko-posavskoj županiji

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PREMA NKPJS-u 2012., GRADOVIMA I OPĆINAMA U 2016.							
TOURIST ARRIVALS AND NIGHTS, AT NUTS, TOWNS AND MUNICIPALITIES, 2016							
		Ukupno <i>Total</i>	Domaći <i>Domestic</i>	Strani <i>Foreign</i>	Indeksi 2016. <i>Indices 2015.</i>		
					ukupno <i>Total</i>	domaći <i>Domestic</i>	strani <i>Foreign</i>
Republika Hrvatska	dolasci/ <i>Arrivals</i>	15 594 157	1 785 625	13 808 532	108,7	107,6	108,9
<i>Republic of Croatia</i>	noćenja/ <i>Nights</i>	78 049 852	5 856 500	72 193 352	109	102	109,6
Jadranska Hrvatska	dolasci/ <i>Arrivals</i>	13 585 771	1 206 698	12 379 073	108,6	106,8	108,8
<i>Adriatic Croatia</i>	noćenja/ <i>Nights</i>	74 347 436	4 696 041	69 651 395	108,9	100,8	109,4
Kontinentalna Hrvatska	dolasci/ <i>Arrivals</i>	2 008 386	578 927	1 429 459	109,5	109,1	109,6
<i>Continental Croatia</i>	noćenja/ <i>Nights</i>	3 702 416	1 160 459	2 541 957	112	107,1	114,4
Brodsko-posavska županija	dolasci/ <i>Arrivals</i>	26 569	11 268	15 301	110,7	109	112
<i>County of Slavonki Brod-Posavina</i>	noćenja/ <i>Nights</i>	46 031	21 136	24 895	107,3	97,7	117,1
Gradovi/ <i>Towns</i>							
Nova Gradiška	dolasci/ <i>Arrivals</i>	3 256	1 563	1 693	90,1	84,1	96,5
	noćenja/ <i>Nights</i>	5 868	2 871	2 997	75,8	64	92,1
Slavonski Brod	dolasci/ <i>Arrivals</i>	16 641	7 689	8 952	107,9	108,4	107,4
	noćenja/ <i>Nights</i>	30 412	14 689	15 723	107,5	100,8	114,8
Općine/ <i>Municipalities</i>							
Nova Kapela	dolasci/ <i>Arrivals</i>	518	121	397	925	711,8	213,2
	noćenja/ <i>Nights</i>	1 028	184	844	667,5	876,2	634,6

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

Turističke atrakcije u Brodsko-posavskoj županiji:

Izletište Strmac

Smješteno u prekrasnoj, prema jugu otvorenoj dolini, kojom protječe gorski potok Šumetlica, u koji se ulijeva potok Begovica, sa sjeverne strane zaštićen od vjetrova visokim Psunjem, na kojem je i najviša kota Slavonije.

Kula Gračanica

Velika je nepoznanica kada je građena i tko ju je gradio. Zbog preciznosti i kvalitete gradnje povjesničari tvrde kako nije isključeno da iza jedinstvenog objekta, u neimarskom smislu stoje mistični Templari.

Srednjovjekovni Cernik

Prvotna franjevačka drvena rezidencija bila je sagrađena potkraj 17. stoljeća, a zidanje današnjeg samostana počelo je 1728. godine.

Eko-etno selo stara Kapela

Područje iznimne tradicije čiji povijesni korijeni sežu u davnu 1275. godinu, u vrijeme postojanja utvrde Grad Potok, u vlasništvu plemića Gorjanskih.

“Matin i Anin stan”, Gornji Crnogovci

I ovo je imanje počast i pozdrav staroj Slavoniji, ponegdje još uvijek živjelo i prisutnoj, prkosno žilavoj. Saznajte kako su živjeli naši bake i djedovi, ali i otkrijte jedinstveni spoj suvremenosti i tradicije.

“Slavonski sokak”, Novi Varoš

Imanje smješteno u Novom Varošu zamišljeno je poput niza autohtonih slavonskih kuća, koje će svojim gostima ponuditi i prezentirati i brojne druge prateće sadržaje i objekte-gospodarske zgrade (kokošinjac, kuruzare, ambar...).

Seljačko domaćinstvo “Opođe”

Seljačko domaćinstvo Opođe dočekuje vas na južnim obroncima Psunja i zapadnim padinama Požeške gore, u mjestu Cernik, kao istinska oaza mira, tradicije, ali i aktivnog odmora koji će Vama i Vašoj obitelji pružiti nezaboravno iskustvo.

Posavska poučna cesta - Posavka

Posavska poučna cesta na sjajan način spaja priču o gastronomiji, povijesti, arheologiji, folkloru i pučkoj baštini, jedinstvenoj i autohtonoj arhitekturi Posavine, nudeći gostu riječni, ali i lovni turizam, avanturizam i biciklizam. Cesta koja vodi kroz slavonsku šumu i duž toka rijeke Save, duga je 30-ak kilometara, a zahvaljujući turističkim interpretacijskim pločama možete je obići sami ili organizirano, uz pratnju turističkih djelatnika.

Sportsko-rekreacijski centar Poloj

Uz malo gradsko kupalište smješteno na savskoj obali u samom središtu grada, 3 km nizvodno od centra grada, nalazi se i sportsko-rekreacijski centar Poloj, do kojeg se može doći automobilom, biciklom ili šetajući nasipom. Osim prekrasne pješčane plaže, u sklopu kompleksa postoji i parkiralište te više sportskih terena.

Brodsko Vinogorje

Danas se grad protegnuo i na blage padine Dilj-gore, gdje među vinogradima nisu više samo stari ljetnikovci, već i brojne obiteljske kuće, vikendice, pa i cijele gradske ulice. Šetačima obroncima Dilj-gore svakako preporučujemo zaustavljanje kod Planinarskog doma "Đuro Pilar" u Popovićevoj šumici, popularnom izletištu brodskih planinara, te kod ljetnikovca obitelji Brlić u kojem je Ivana Brlić-Mažuranić napisala svoje najljepše pripovijetke za djecu.

Podvinje

Uz šumu Striborovu u naselju Janiševac, namijenjenu zabavi i rekreaciji najmlađih, svakako preporučujemo zadržavanje u etno-selu obitelji Crljen, smještenom tik uz cestu koja u Slavonski Brod vodi iz pravca Našica. Dok dvorišne gospodarske zgrade Crljenovih daju prikaz tipičnog gospodarstva slavonskog seljaka s kraja 18. i početka 19. stoljeća, u tzv. bečarskoj kući mogu se kušati tipični slavonski domaći specijaliteti. U etno-dvorištu je, uz prethodnu najavu, moguće organizirati i kolektivne tradicijske dječje igre, kao i kreativnu radionicu izrade tradicijskih svirala (frula) pod vodstvom majstora trzalačkih glazbala.

Jezero Petnja

Umjetno jezero Petnja smješteno je na južnoj strani Dilj-gore, 3,5 km sjeveroistočno od Sabinja, odnosno 7 km sjeverozapadno od Slavanskog Broda. Jezero oduševljava svojim izgledom, šumskim okruženjem, stazama za šetnju, mogućnostima za ribolov, veslanje i druge sportove na vodi, te čistim zrakom. Posebnu čar jezeru daje stapanje plavetnila vode sa zelenilom i šarenilom šuma, što mu je donijelo epitet "diljsko oko". Sjeverno od ovog zaštićenog lokaliteta, a nedaleko izvora potoka Petnje (Vidovo brdo), nalazi se nekoliko manjih špilja, među kojima najzanimljiviji erozivni oblik čini kanjon Pljuskara koji, uz špilju, obuhvaća i tri slapa na potoku.

Brodski Stupnik

U Brodskom Stupniku nalazi se vinarija i vinski hotel "Stupnički dvori", građen u duhu tradicije i ambijentalne arhitekture, koji nudi visoki standard komfora i brojne atraktivne dopunske sadržaje, uz mogućnost dogovaranja organiziranog razgleda vinograda, podruma i vinoteke ili vođene edukativne degustacije najboljih hrvatskih vina.

Slavonski Kobaš

Ovo tipično slavonsko selo smješteno je uz rijeku Savu u općini Oriovac te ima brojne zanimljive spomenike kulture poput gotičke crkve sv. Marije na nebu uznesene - marijanskog svetišta i barokne crkve sv. Ivana Krstitelja, kao i kuće karakteristične arhitekture na čijim se krovovima okupljaju rode koje predstavljaju svojevrsnu turističku atrakciju ovog područja.

Ljeskove vode

Ljeskove vode, udaljene od Slavonskog Broda dvadesetak kilometara, smještene su u općini Bukovlje, 2 km sjeverno od naselja Korduševci. Ljeskove vode omeđuju tri brda, a u samoj udolini spajaju se dva potoka koja istječu iz jama Jovičinke i Točak. U području Ljeskovih voda nalazi se osam izvora, a voda koja iz njih izvire čista je i bistra, jer u blizini nema nikakvih zagađivača. Umjetno jezero, s branom visokom 10 m, sa svih je strana okruženo gustom šumom, hrastovom, bukovom, grabovom i borovom. Osim za kupanje, jezero se tijekom godine koristi i za ribolov, dok su travnati tereni uz jezero idealno mjesto za sportske aktivnosti. U blizini jezera nalazi se i vrh Dilj-gore zvan Čardak, a obližnje šume bogate su raznovrsnom divljači.

Zoo u Ruščici

U zoološkom vrtu obitelji Milec u prigradskom naselju Ruščici se može vidjeti 70 vrsta životinja i ptica, među kojima su, osim domaćih životinja, i medvjed, tigar, orao, majmun Bobo i brojni drugi pripadnici čudesnog životinjskog i ptičjeg svijeta. Treba također spomenuti da goste zoološkog vrta očekuje boravak u izuzetno efektno uređenom okolišu s posebno osmišljenim nastambama za životinje i ptice.

Poljoprivredno-turističko gospodarstvo "Mata" u Trnjanskim Kutima

Najveću atrakciju na ovom gospodarstvu predstavljaju konji, među kojima i nekoliko ponija. Uz obilazak gospodarstva tijekom kojeg se posjetitelji mogu upoznati i s mnogobrojnim domaćim životinjama karakterističnim za ovo podneblje, moguće je i jahanje na konjima uz stručni nadzor, kao i konzumiranje domaćih proizvoda proizvedenih na gospodarstvu.

Ergela Olanović u Poljancima

Riječ je o ergeli s 20 konja lipicanske pasmine svih uzrasta, "šampiona" mnogobrojnih hrvatskih natjecanja i smotri. Gospodarstvo se proteže na površini od 8.500 m². Uz razgled ergele, moguće je i jahanje te vožnja seljačkim kolima i fijakerima.

Spomen galerija Ivana Meštovića, Vrpolje

Otvorena je 1972. u Vrpolju, a danas ima stalni postav u sklopu kojeg se, na površini od oko 200 m kv. uređenog prostora, mogu razgledavati djela Ivana Meštovića (Vrpolje, 1883. - South Bend, 1962.), hrvatskog kipara svjetskog ugleda te velik broj publikacija i dokumentacije koji govore o njegovu životu i djelu.

Poljoprivredno-turističko gospodarstvo "Vuksanović" u Kruševici

U sklopu gospodarstva za posjetitelje se organizira razgled dvorišta uređenog u etno stilu poput nekadašnjih slavonskih gazdinstva s početka 20. stoljeća. Moguće je kupiti i autentične slavonske suvenire ručno rađene od strane domaćina.

Franjevački samostan (barok)

Franjevci djeluju u Slavoniji od 13. st. i najvjerojatnije i u samom gradu Brodu. Stoga oni daju Slavanskom Brodu vjersku, kulturnu, gospodarstvenu, ali i političku fizionomiju. Prvi samostan franjevci grade 1694. Kamen temeljac nove crkve postavio je barun Ivan Trenk 12. kolovoza 1723., a gradnju vodi fra Ivan Naračić. Svojom dužinom od 38 m, širinom od 13,5 m i visinom od 13 m, brodska franjevačka crkva predstavlja najveću crkvu u Slavoniji, dok je kvadrat - klaustar broskog samostana jedna od najmarkantnijih baroknih građevina na području Slavonije.

Tvrđava Brod

U Brodu, jednom od važnih strateških i prometnih mjesta koje je kontroliralo granični prijelaz prema Turskoj i povezivalo glavne trgovačke putove, Austrija u vremenu 1715.-1780. gradi veliku Carsku i kraljevsku slavonsku pograničnu tvrđavu Brod na rijeci Savi, koja s utvrđenim slavonskim baroknim gradovima Osijekom i Starom Gradiškom pripada velikom obrambenom sustavu na granici prema Turskom carstvu kojeg je u prvoj polovici 18. stoljeća koncipirao princ Eugen Savojski. Tvrđava Brod zauzimala je oko 33 ha. Brod je kroz cijelo 18. i veći dio 19. stoljeća bio grad malih drvenih kućica pokrivenih šindrom ili daskama. U slučaju turskog napada grad se trebao porušiti da artiljerija ima slobodan brisani prostor oko tvrđave.

Kuća Brlićevih

Obiteljska kuća sagrađena krajem 18. stoljeća na glavnom gradskom trgu, nestala je u velikom požaru 1882., a na njezinom mjestu podignuta je 1885. moderna neoklasicistička jednokatnica, danas spomenik kulture pod zaštitom. U autentičnom povijesnom ambijentu doma Brlićevih stvarale su i nalazile nadahnuće za svoje mnogostrane interese ličnosti koje su značajno pridonijele javnom, kulturnom i političkom životu Broda i Hrvatske: Ignjat Alojzije Brlić, pisac i jezikoslovac, Andrija Torkvat Brlić, publicist i političar, Fani Brlić, rođena Daubachy, slikarica, te Ivana Brlić-Mažuranić, književnica.. U prizemlju obiteljske kuće Brlić nalaze se izložbeni saloni "Vladimir Becić" pri Galeriji umjetnina grada Slavanskog Broda, u kojima se održavaju izložbe.

Izvor: TZ Nova Gradiška i TZ Slavonski Brod

Ove turističke atrakcije su jako zanimljive cikloturistima pa se kod planiranja mreže cikloturističkih staza Brodsko-posavske županije pazilo da ih cikloturističke staze obuhvate što je više moguće.

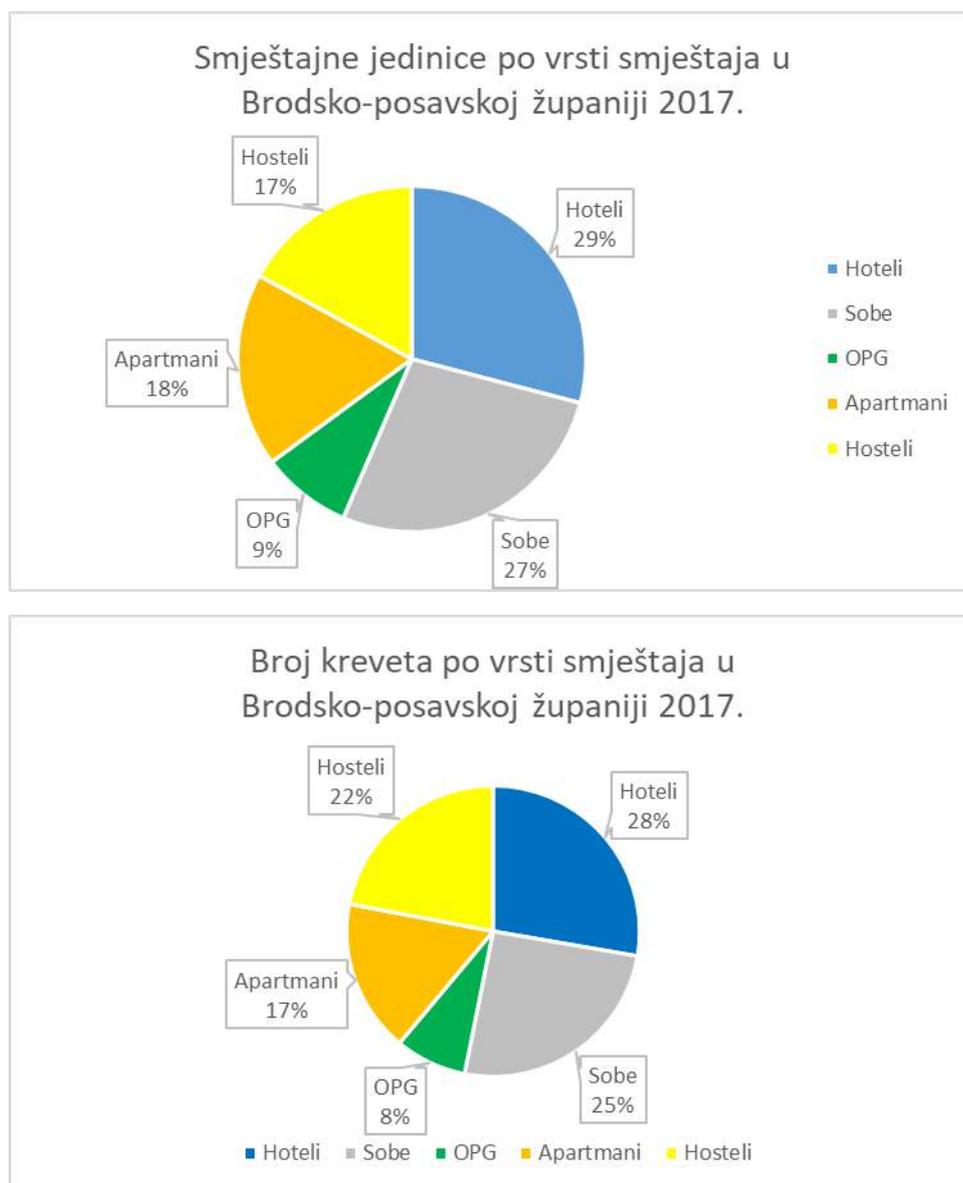
OPG-a i autohtoni restorani su također jako zanimljivi cikloturistima, a u Brodsko-posavskoj županiji ih ima nekoliko desetaka te imaju 88 kreveta u svojim objektima. Zato su i njih cikloturističke staze Brodsko-posavske županije obuhvatile u najvećoj mogućoj mjeri.

U Brodsko-posavskoj županiji ima 512 smještajnih jedinica s 1.114 kreveta koji su prosječno popunjeni 41 dan u godini uz ukupno ostvareni turistički promet od oko 7.000.000 kn godišnje. Prosječno trajanje boravka gostiju u Brodsko-posavskoj županiji je samo 1,73 dan što pokazuje da je velika većina gostiju samo u tranzitu ili u kratkim vikend boravcima. Od toga je 18,5% noćenja ostvareno u objektima kategorije četiri zvjezdice, 17,5% u objektima kategorije jedna ili dvije zvjezdice, a najviše je noćenja 64% ostvareno u objektima kategorije tri zvjezdice.

U Brodsko-posavskoj županiji posluje 25 putničkih agencija koje se uglavnom bave prodajom izleta i višednevnih putovanja drugih touroperatora. One koje organiziraju jednodnevne izlete tematski su usmjerene ponajviše na kulturni i vjerski turizam, odnosno na obilaske turističkih atrakcija u Brodsko-posavskoj i susjednim županijama. Za sad te agencije ne nude cikloturističke izlete ili usluge vođenja cikloturista po Brodsko-posavskoj županiji.

SLIKA 11. Smještajne jedinice i kreveti

Izvor: Autori Operativnog plana, 2017.

Broj turističkih smještajnih jedinica i broj kreveta u Brodsko-posavskoj županiji

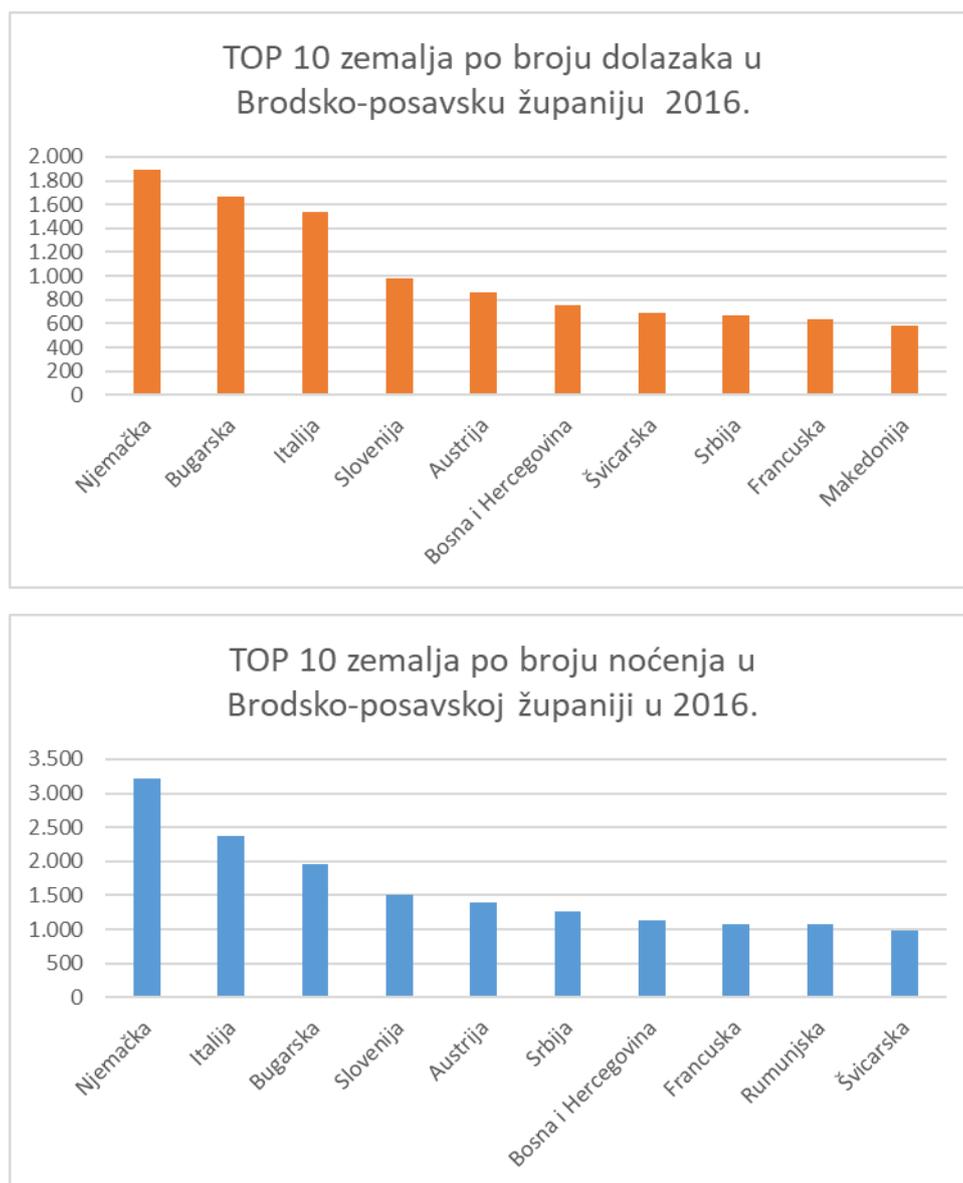
TABLICA 2. Broj jedinica i kreveta po vrsti objekata u BPŽ-a

Vrsta objekta	Broj jedinica	Kreveta
Hoteli	149	309
Sobe	140	283
OPG	43	88
Apartmani	93	189
Hosteli	87	245

Izvor: TZ BPŽ-a, stanje na dan 01.09.2017.

SLIKA 12. Grafikon zemalja

Izvor: Autori Operativnog plana po podacima iz E-visitora za 2016., 2017.

PPS destinacija “Moja lijepa Slavonija kraj Save”

Pilot projekt programa „Hrvatska 365“ Ministarstvo turizma je pokrenulo u rujnu 2014., s osnovnim ciljem boljeg korištenja resursa u vrijeme pred i posezone i prikazivanja Hrvatske kao destinacije koja nije turistički atraktivna samo kao destinacija „sunca i mora“, već i kao destinacija s turističkim mogućnostima tijekom cijele godine.

Turistička zajednica grada Slavonskog Broda, u suradnji s Turističkom zajednicom grada Nova Gradiška i Turističkom zajednicom grada Županje, odabrana je od strane

Hrvatske turističke zajednice kao jedna od 39 destinacija za dodjelu oznake “PPS destinacije” za produljenje turističke sezone 2015. PPS destinaciju “Moja lijepa Slavonija kraj Save” čine tri umrežena grada, Slavonski Brod, Nova Gradiška i Županja, 17 općina uz Savu; Babina Greda, Klakar, Bošnjaci, Oriovac, Oprisavci, Slavonski Šamac, Cerna, Davor, Gornja Vrba, Drenovci, Sikirevci, Stara Gradiška, Vrbje, Štitari, Gunja i Gradište, sveukupno 120 članova subjekata koji se na spomenutim područjima bave turizmom tijekom čitave godine.

Strateški ciljevi projekta Hrvatska 365 i osnivanja PPS destinacija je dovođenje u kontinentalni dio Hrvatske milijun turista do 2020. godine što nalaže strategija razvoja turizma Republike Hrvatske. PPS destinaciju “Moja lijepa Slavonija kraj Save” uklapa se i u Operativni plan pogotovo zato što s gradovima i općinama iz PPS destinacije čini jedinstvenu geografsku cjelinu.

Zaključci analize potencijala za razvoj cikloturizma Brodsko-posavske županije su:

- geografski potencijal je na visokoj razini jer nema velikih uspona, a prosječna nadmorska visina je 90 m, po veličini je 13-ta a po broju stanovnika 11-ta županija u RH što znači da je gustoća naseljenosti 84 stanovnika na 1 km² u krugu od 100 km živi oko 2.000.000 potencijalnih gostiju u četiri zemlje
- mogući su cikloturistički dolasci od travnja do studenoga jer su tada idealne prosječne mjesečne temperature od 11°C do 21,5°C uz veliki broj sunčanih sati i malu količinu oborina, gotovo potpuno bez snijega
- početni turistički potencijal je zadovoljavajući uz dovoljan početni broj objekata i kreveta koji nisu zauzeti jer su opći turistički rezultati slabi te je to veliki potencijal za razvoj selektivnih oblika turizma kao što je cikloturizam

2.4. Osvrt na stanje suradnje glavnih dionika

Glavni dionici i dionici cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji su: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije, Brodsko-posavska županija, Županijska uprava za ceste, Policijska uprava Brodsko-posavska, biciklistički klubovi i udruge koji teže da se udruže u Biciklistički savez Brodsko-posavske županije, Hrvatske šume, Hrvatske vode, Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije, gradovi i općine Brodsko-posavske županije, Turističke zajednice Slavenskog Broda i Nove Gradiške, ekološke udruge.

Stanje suradnje između dionika može se okarakterizirati oznakom «nema suradnje» Većina dionika se prije sastanka fokus grupa s ciljem izrade Operativnog plana nije poznavala ni međusobno komunicirala. Na fokus grupama uspostavilo se umrežavanje svih dionika u sustavu cikloturizma te su izmijenjeni kontakt podaci i započela je suradnja među dionicima čak i na projektima koji nisu vezani za cikloturizam, a što je

za svaku pohvalu. Dogovoreni su protokoli i modeli buduće suradnje s obzirom na to da su dionici jednoglasno zaključili da s obzirom na zajednički cilj, razvoj cikloturizma Brodsko-posavske županije trebaju svi sjediti za istim stolom. Osim dionika na razini županije potrebno je umrežiti i uspostaviti suradnju sa sljedećim dionicima na državnoj razini kako slijedi:

- a) **Ministarstvo turizma** koje je nositelj izrade operativnih planova razvoja cikloturizma za kontinentalne županije i osnivač Koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma Hrvatske,
- b) **Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture** koje je tijelo nadležno za planiranje izgradnje nacionalne mreže biciklističkih ruta i donošenje zakona,
- c) Javno poduzeće „**Hrvatske ceste**“ koje je nadležno za izgradnju infrastrukture uz državne ceste s osnovanom Grupom za biciklistički promet i infrastrukturu pri Sektoru za razvoj i strateško planiranje, a u manjoj mjeri i
- d) „**Hrvatske željeznice**“ vezano uz transport biciklista željeznicom te
- e) „**Hrvatske vode**“ i „**Hrvatske šume**“ na svojim područjima nadležnosti.

2.5. Cikloturizam u EU

U EU-u cikloturizam je jedan od najpoželjnijih oblika turizma, cikloturizam spada u skupinu usluga koje se mogu okarakterizirati kao održivi turizam. Samo u Njemačkoj ima 2.000.000 cikloturista od kojih je 750.000 članova ADFC cikloturističkog kluba. 5.700.000. Nijemaca je bilo na cikloturističkom putovanju dužem od tri noćenja (njemačka definicija cikloturiste), a čak 8,7% svih njemačkih turista čine cikloturisti. Švicarska ima 5.000.000 dolazaka cikloturista godišnje. EuroVelo mreža od 15 ruta duljine 70.000 km od kojih EV 6, EV 7, EV 8 i EV 13 prolaze kroz Hrvatsku. Istovremeno su svjetski trendovi u cikloturizmu izuzetno pozitivni (ATTA, 2012.)², (ATTA, 2013.)³, (UNWTO, 2014.)⁴, (Kuster i Blondel, 2013.)⁵, (Institut za turizam, 2011.)⁶, (Zovko, 2013.)⁷ pa samo u Europi imamo 20.000.000 cikloturista koji ostvare godišnji promet od 44.000.000.000 EUR što je promet veći nego što ga u Europi ostvari cruising turizam (European parlament, 2013.)⁸. Zbog svega toga cikloturizam je prepoznala i Hrvatska pa ga je u svojim razvojnim strategijama stavila na vrlo visoko mjesto (*Horwat consulting Zagreb, 2007.*)⁹. Neke od benefita cikloturizma u EU-u možemo vidjeti u tablicama:

²ATTA,2012.

³ATTA,2013.

⁴UNWTO,2014.

⁵Kuster i Blondel,2013.

⁶Institut za turizam,2011.

⁷Zovko,2013.

⁸European parlament,2013.

⁹Horwat consulting Zagreb,2007.

TABLICA 3. Interni i eksterni ekonomski benefiti bicikliranja sa 7,4% biciklista u prometu u EU 2010.

Vrsta benefita	U milijardama EUR za 2010.
1) Zdravstveni benefiti: smanjena smrtnost	114-121
2) Smanjenje gužvi u prometu	24,2
3) Ušteda goriva na cijeni od 100\$ / barel	2,7-5,8
4) Smanjenje CO2 emisije	1,4-3,0
5) Smanjenje zagađenja zraka	0,9
6) Smanjenje buke	0,3

Izvor: ECF, Custer and Blondel, *Calculating the economic benefits of cycling in EU-27, 2013.*

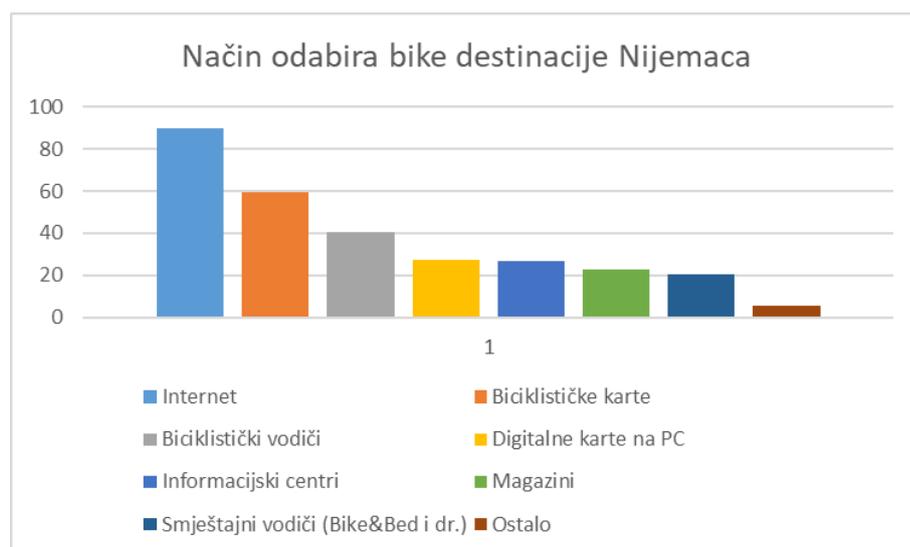
TABLICA 4. Godišnji ekonomski utjecaj biciklizma na Europsko gospodarstvo 2010.

Vrsta industrije	U milijardama EUR za 2010.
1) Turistička industrija	44
2) Biciklistička industrija	18
Ukupno:	62

Izvor: ECF, Custer and Blondel, *Calculating the economic benefits of cycling in EU-27, 2013.*

Način odabira bike destinacije Nijemaca

SLIKA 13. Način odabira bike destinacije Nijemaca

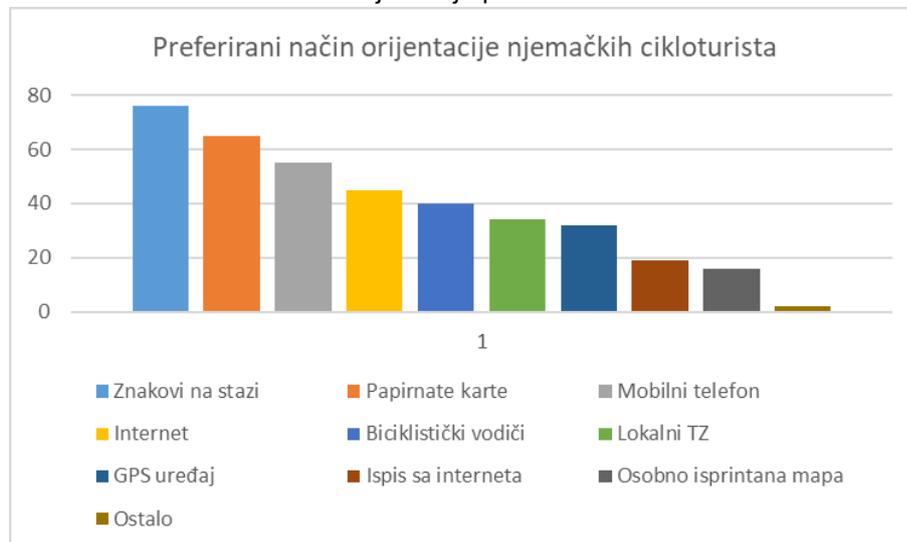

Izvor: ADFC *Bicycle Travel Analysis, 2016.*

Preferirani način orijentacije Nijemaca po cikloturističkim stazama

SLIKA 14. Preferirani način orijentacije po stazama

Izvor: ADFC Bicycle Travel Analysis, 2016.

Iz svih ovih činjenica o cikloturizmu u EU-u može se izvući zaključak da je cikloturizam jedan od najpoželjnijih oblika selektivnog turizma u EU-u i da ima ogroman godišnji rast, ali samo u onim cikloturističkim regijama koje su ga kompletno razvile i koje imaju sve ono što postoji na tržištu cikloturističkih proizvoda i usluga: staze označene standardiziranom signalizacijom, GPX tragove staza, mape staza, cikloturističke web stranice i mobilne aplikacije, cikloturističke brošure, rent a bike, bike & bed objekte, bike hotele, bike servise, bike shopove, bike vodiče, bike transport, bike specijaliste, bike agencije i bike znanost. Regije koje imaju sve navedene segmente će biti dobro posjećene i samo će one ostvarivati značajne prihode od cikloturizma.

Zato razvoju cikloturizma u pojedinoj regiji treba pristupiti sustavno, planski, dugoročno i sa sigurnim i provjerenim razvojnim modelom dokazanim u praksi.

3. SWOT analiza

3.1. Prednosti i nedostaci

PREDNOSTI
Prirodne ljepote
Gusta cestovna mreža
Različite vrste terena
Veliki broj OPG-a
Na većini prometnica promet je rijedak
Postojeća navika korištenja bicikla
Klima pogodna za cikloturizam
Postojeća MTB infrastruktura
Aktivni biciklistički klubovi potiču dionike na bicikliranje
Blizina tržišta 2.000.000 stanovnika u četiri zemlje u radijusu od 100 km

Izvor: Fokus grupa s dionicima cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji, 2017.

NEDOSTATCI
Nedostatna ponuda smještajnih i gastro kapaciteta
Nedostatak sadržaja u BPŽ
Nedostatak dodatnih sadržaja za cikloturiste
Neiskorištene prirodne znamenitosti BPŽ
Loša komunikacija između lokalnih vlasti i turističkih djelatnika
Loša komunikacija između svih dionika i cikloturizmu

Izvor: Fokus grupa s dionicima cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji, 2017.

3.2. Prilike i prijetnje

PRILIKE
Snažniji razvoj turizma na kontinentu
Povećanje broja zaposlenih u turizmu
Razvoj ruralnog turizma
Zadržavanje stanovništva uz atraktivne sadržaje
Uvođenje standarda za razvoj cikloturizma u BPŽ
Strategija razvoja cikloturizma RH do 2020. ističe cikloturizam

Izvor: Fokus grupa s dionicima cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji, 2017.

PRIJETNJE
Porast automobilskeg prometa po lokalnim cestama
Nedostatak sredstava za razvoj cikloturizma u BPŽ
Nedovoljno označene rute
Nedovoljna suradnja među dionicima cikloturizma BPŽ
Nedostatak stručnog educiranog kadra u cikloturizmu BPŽ
Nedostatak dodatnih sadržaja za bicikliste
Rafinerija u Bosanskom Brodu i opasnost od ekološkog incidenta

Izvor: Fokus grupa s dionicima cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji, 2017.

3.3. Faktor uspjeha

Analizirajući prednosti i nedostatke koje smo definirali te uzimajući u obzir eksterne prilike i prijetnje koje imaju utjecaj na razvoj cikloturizma došlo se do zaključka da bi dugoročni razvoj cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji trebalo temeljiti na sljedećim komparativnim prednostima, tj. čimbenicima uspjeha:

- prirodne ljepote te raznolika i očuvana priroda,
- povoljan geopoložaj s okruženjem od 2.000.000 ljudi u četiri zemlje,
- očuvano ruralno područje uz mnoštvo OPG-a,
- klima povoljna za sedmomjesečne cikloturističke aktivnosti,
- rijedak promet po lokalnim cestama i
- tradicija biciklističkih klubova i rekreativnih evenata.

4. Vizija i ciljevi razvoja Brodsko-posavske županije

4.1. Vizija i misija

Vizija cikloturističkog razvoja Brodsko-posavske županije predstavlja temeljni strateški planski dokument cikloturističkog razvoja Brodsko-posavske županije u četverogodišnjem planskom razdoblju od 2017. do 2020. godine. Vizija predstavlja idealnu sliku budućnosti ona je temeljna «ideologija» i predvidiva budućnost cikloturizma Brodsko-posavske županije. Vizija nam daje odgovore kakva cikloturistička destinacija Brodsko-posavska županija želi biti i kako će to ostvariti. Od ključne je važnosti da se svi dionici razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije slože oko vizije, da je prihvate i svojim djelovanjem i aktivnostima sudjeluju u njenom provođenju. Glavni dionici razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije na strateškoj radionici održanoj dana 15. 9. 2017. godine definirali su viziju razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije koja glasi: „**Brodsko-posavska županija je u 2020. godini vodeća slavonska županija u cikloturizmu koji predstavlja značajan generator prihoda, a zaposlenost u području cikloturističke djelatnosti je u konstantnom porastu.**“

Misija cikloturističkog razvoja Brodsko-posavske županije određuje ciljeve u prostoru i vremenu te je također definirana na strateškoj radionici održanoj 15.09.2017. godine, a ista glasi: „**Kreirati ekspertni tim sastavljen od stručnjaka za područje cikloturizma koji će do 2020. od Brodsko-posavske županije «stvoriti» prepoznatljivu i konkurentnu cikloturističku regiju.**“

4.2. Osnovni ciljevi razvoja cikloturizma

Ciljevi za razvoj cikloturizma Brodsko-posavske županije definirani su pomoću piramide ciljeva iz Modela gdje su ciljevi strukturirani po godinama provedbe strategije i po vrsti prihoda ili rashoda koje provedba tih ciljeva uzrokuje.

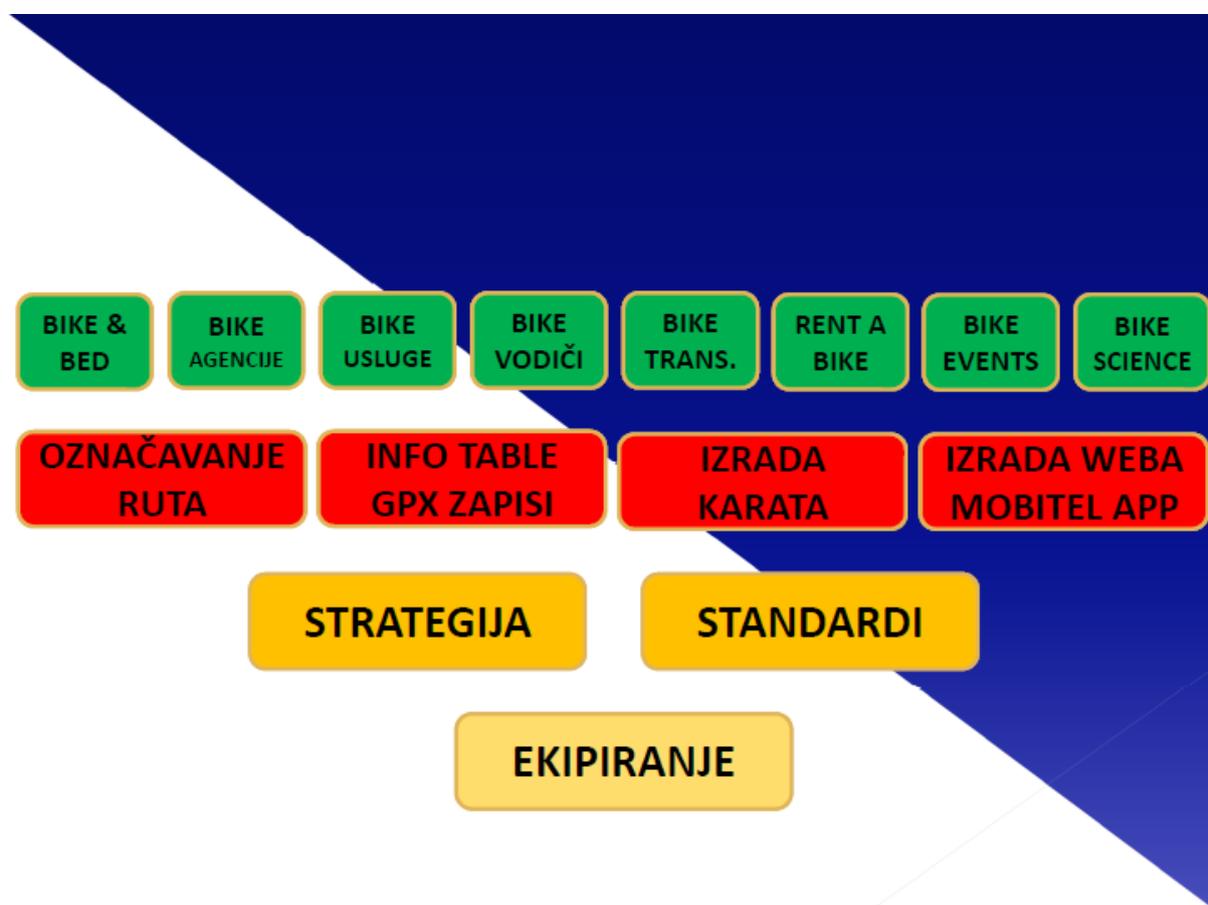
Tako vrlo lako možemo uočiti da su žuta polja: Ekipiranje, Standardi i Strategija koja se provode u prvoj godini te nemaju nekih velikih troškova, ali nemaju nikakve prihode. **Crvena polja:** Označavanje ruta, Info table, GPX zapisi, Izrada karata te Izrada web i mobilne aplikacije koja se provode od prve do treće godine su ciljevi koji donose glavninu troškova, a gotovo nikakve prihode jer su to infrastrukturni ciljevi pa možemo i ustvrditi da su to ključni ciljevi jer imamo velike troškove, a dobit se još nije počela ostvarivati.

Zelena polja: Bike & Bed, Bike agencije, Bike usluge, Bike vodiči, Bike transport, Rent a Bike, Bike events, Bike science su ciljevi koji dolaze kao nadogradnja na infrastrukturne ciljeve koji su im to omogućili, a to su visokoprofitni ciljevi čijom se realizacijom kapitalizira ulaganje u infrastrukturu i logistiku u prethodnim koracima. Ti ciljevi su označeni zeleno zato što kod njihove provedbe troškova gotovo i nema uz velike ostvarene prihode.

Piramida ciljeva po Modelu SDŽ

SLIKA 15. Piramida dionika razvoja cikloturizma

Izvor: Autori Operativnog plana, 2017.

Da bi se ostvario ključni cilj razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije koji je definiran Vizijom razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije, nužno je ostvariti više pojedinačnih ciljeva po točno utvrđenom redoslijedu.

Ciljevi su:

1. Stvaranje organizacijskog okvira koji će omogućiti kvalitetno i efikasno umrežavanje svih dionika razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije, tzv. ekipiranje koji će onda vrlo lako usvojiti daljnje strateške dokumente iz toč. 2,
2. Donošenje i usvajanje Operativnog plana razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije i Standarda i pravilnika za koordinirani razvoj cikloturizma Brodsko-posavske županije,
3. Označavanje kompletne mreže županijskih cikloturističkih ruta te izrada GPX tragova svih ruta i postavljanje info tabli na početak svih ruta,
4. Izrada tri karte (na koje je podijeljena Brodsko-posavska županija) s unesenim svim rutama,

5. Izrada weba i mobilne aplikacije na koje će biti unesene sve rute i tako pomagati cikloturistima u kretanju po njima a ujedno i promoviranje tih ruta,
6. Korištenje svih izrađenih materijala (karte, info, web i mob) uz postojeće turističke materijale za aktivnu promociju Brodsko-posavske županije kao cikloturističke regije u nastanku,
7. Ustrojavanje i certificiranje svih vrsta bike usluga i proizvoda (Bike & Bed, Bike agencije, Bike usluge, Bike vodiči, Bike transport, Rent a Bike, Bike events, Bike science) te uključiti privatne partnere u rad istih po točno utvrđenim pravilima i
8. Prepoznavanje Brodsko-posavske županije kao kompletne cikloturističke regije koja ima sve što treba cikloturistima pomoću marketinških aktivnosti.

Financijski i organizacijski je kritična i najteža faza provedbe ciljeva 3., 4., i 5. jer su to infrastrukturni ciljevi s najvećim troškovima (oko 85% svih troškova projekta), a rezultati se tek vizualno vide dok financijska korist od njihovih ostvarenja tek započinje. Zato je potrebno educirati javnost o važnosti ostvarivanja tih infrastrukturnih ciljeva i njihove nužnosti za ostvarivanje ciljeva koji slijede, tzv. nadogradnje koja se provodi isključivo radi kapitaliziranja sveobuhvatnih resursa uloženi u projekt.

Nadogradnju ne provode tijela javne vlasti koja provodi infrastrukturne ciljeve nego isključivo privatni poduzetnici koje je potrebno educirati o važnosti njihova uključenja u stvaranje bike proizvoda i usluga za što im je izgradnjom infrastrukture otvorena mogućnost zapošljavanja i ostvarivanja zarade od cikloturizma.

Možemo reći da u ovom modelu tijela javne vlasti rade ono za što teoretski i postoje. Ona stvaraju javnu infrastrukturu koja će privatnim poduzetnicima omogućiti otvaranje novih radnih mjesta i zaradu na cikloturizmu od čega će onda imati koristi i cijela zajednica, a povratno i ta ista tijela javne vlasti koja su uložila u infrastrukturu.

Tek onda kad se ostvare svi glavni ciljevi Operativnog plana Brodsko-posavska županija će biti kompletna cikloturistička destinacija koja će ostvarivati značajan prihod od cikloturizma i zapošljavati značajan broj ljudi u cikloturizmu (po Viziji to je 100 ljudi).

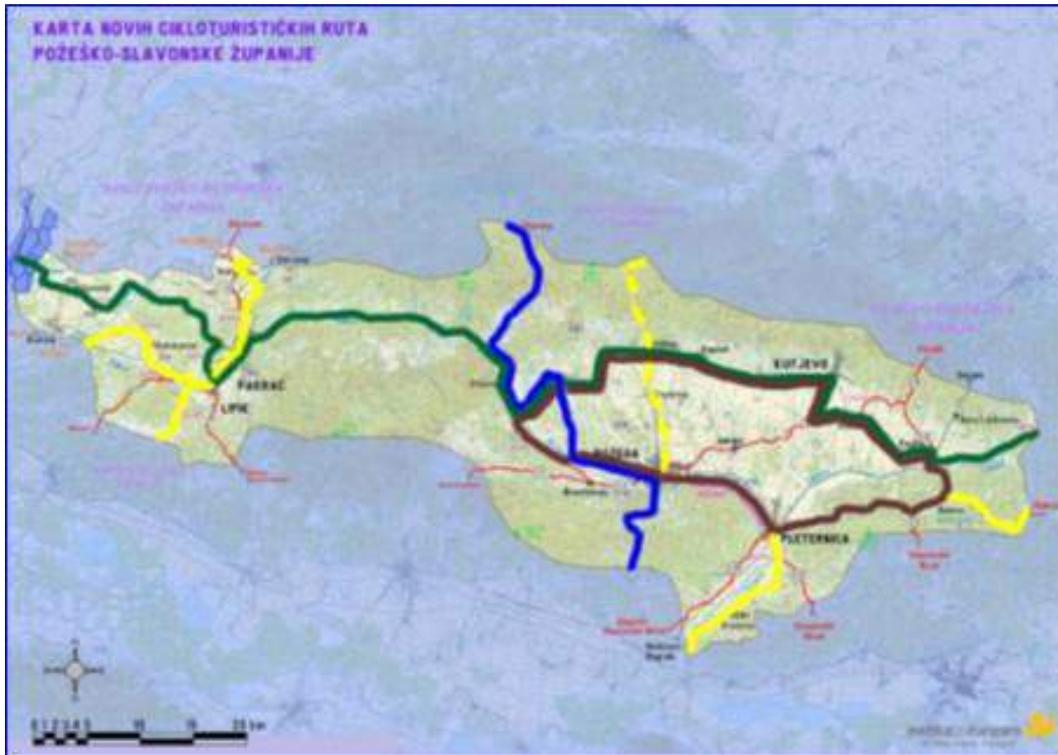
Vizije EU pravaca i vizije susjednih županija

SLIKA 16. Planirana EV 14 Savska ruta

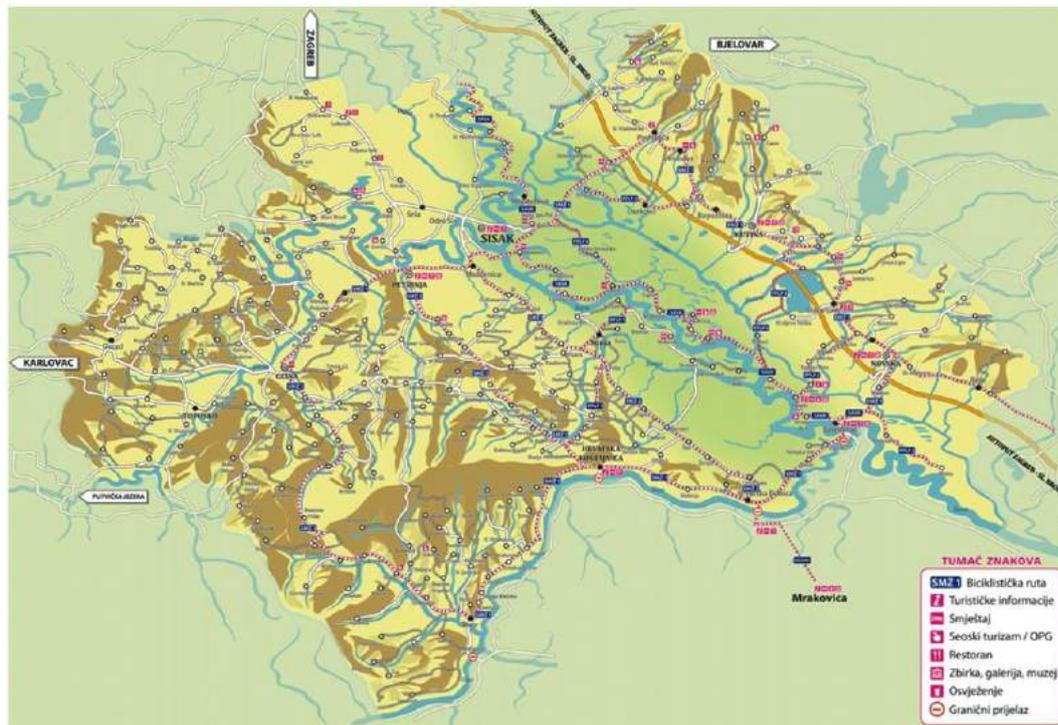
Izvor: Koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma Hrvatske, 2017.

SLIKA 17. Planirane rute Požeško-slavonske županije

Izvor: Operativni plan razvoja Požeško-slavonske županije, 2017.

SLIKA 18. Planirane rute Sisačko-moslavačke županije

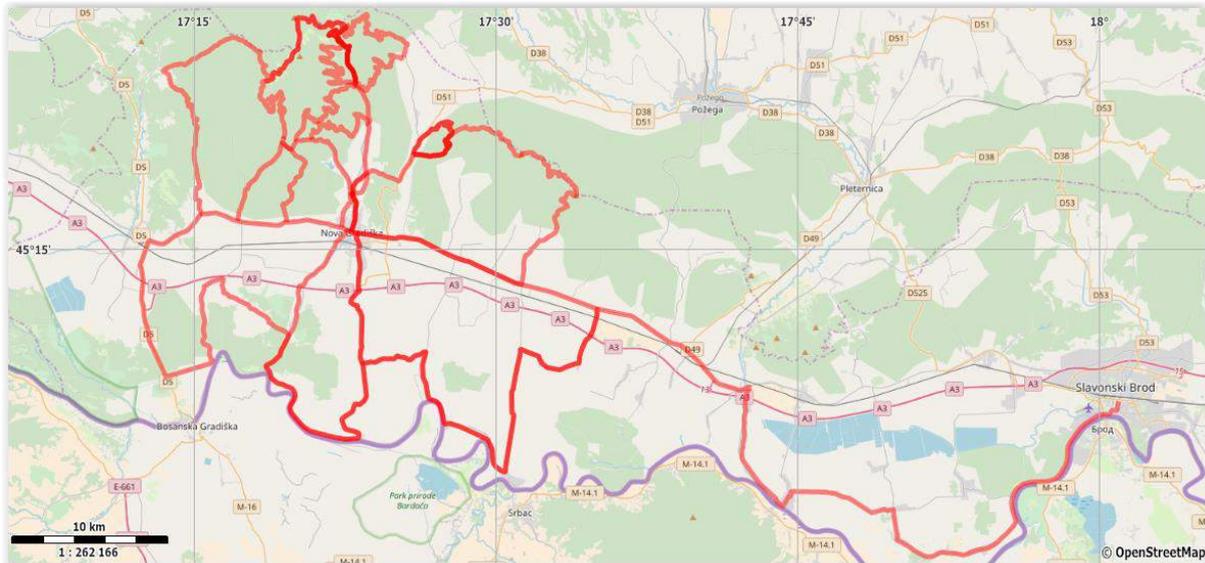

Izvor: <http://turizam-smz.hr/wp-content/uploads/2014/12/bike-map.jpg>

Planirane rute u Brodsko-posavskoj županiji po ovom Operativnom planu.

SLIKA 21. Planiranih 15 ruta područja obuhvata Nova Gradiška (planirane za izvedbu u 2017.)

Izvor: Autori Operativnog plana

U Brodsko-posavskoj županiji prvo će se označiti mreža od 15 cikloturističkih staza duljine 400 km na području obuhvata Nova Gradiška. Među navedenih 15 staza planirano je i novo označavanje dvije postojeće staze: Franjo Belar - Dida i Savske staze jer su one nedovoljno označene i označene signalizacijom koja ne zadovoljava standarde Brodsko-posavske županije. Tih 15 cikloturističkih staza je kružnog tipa, a polaze s četiri polazne točke koje će biti označene s info tablama veličine 2,5 m X 1,25 m na kojima se nalazi karta s ucrtanim stazama i opisi staza. Na tih 15 staza će prema prometnom elaboratu biti postavljeno oko 400 znakova cikloturističke signalizacije i četiri velike jumbo info table s kartama područja obuhvata Nova Gradiška.

Kompletno označavanje ovih 15 staza bit će gotovo do kraja 2017. godine, a izdavanje cikloturističke karte Nova Gradiška također će biti gotovo u tom roku. Sredstva za ove dvije mjere (2-1 i 5-1) su već osigurana putem Javnog poziva Ministarstva turizma.

5. Standardi za razvoj cikloturizma i ponude cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji

5.1. Osvrt na važeća zakonska rješenja vezana za trasiranje i uređenje biciklističkih ruta

O dokumentima **Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta** (N. N. br.91/2013) i **Pravilnik o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama** (N. N. br. 33/2005), kao zakonskim okvirima koji određuju normative za staze i oznake na njima autori i dionici izrade ovog Operativnog plana su mišljenja da ih je potrebno dosta doraditi i osvježiti primjerima dobre prakse iz EU. Mišljenja smo da su navedena dva pravilnika pisana na način da su kao njihova osnova uzeti primjeri iz kontinentalne Europe (Njemačka, Danska, Belgija) koji se teško mogu preslikati na Hrvatsku, a pogotovo su teško upotrebljivi za uspješne Jadranske cikloturističke regije Hrvatske.

U navedena dva Pravilnika cikloturizam i njegova infrastruktura se izjednačavaju s biciklističkim transportom i vožnjom bicikla u gusto naseljenim gradovima koji imaju potpuno različiti stil života i kulturu življenja. Tako se stavlja u isti okvir biciklistički promet u Amsterdamu ili Kopenhagenu gdje je kompletan centar gradova pretvoren u car-free zonu prilagođenu pješacima i biciklistima sa Splitom ili Zagrebom gdje su kompletni gradovi prilagođeni automobilima i gdje je izgradnja biciklističke infrastrukture dobra volja, a ne zakonska obveza gradskih uprava. Po spomenutim Pravilnicima naši su uvjeti čak i stroži nego Europski pa čak su rigorozniji nego EuroVelo uvjeti, a neka zakonska rješenja koja su u EU normalna i opće prihvaćena kao dozvola za vožnju bicikla jednosmjernom ulicom u suprotnom smjeru ili označavanje biciklističke trake na kolniku kod nas su nepoznanica.

Spomenuta dva Pravilnika pisana tako da se biciklistička infrastruktura predstavi kao skupa i neizvodiva dok su slični Pravilnici u EU pisani samo s ciljem što lakše i što jeftinije izgradnje biciklističke infrastrukture koja je prepoznata kao neophodna pa tako europski gradovi imaju već 20% - 30% sudionika u prometu biciklista dok Hrvatska ima 1%- 5% sudionika u prometu biciklista uz znatno veći broj prometnih nezgoda i smrtnih slučajeva biciklista nego što to imaju europski gradovi.

Pogotovo je negativno mišljenje o spomenuta dva Pravilnika kod signalizacije i uvjeta za županijske cikloturističke rute i njihovo označavanje jer ih ti pravilnici nisu ni predvidjeli ili su ih ostavili kao mogućnost koja je izrazito nefunkcionalna i skupa.

Zato postoji slučajevi da su sve najznačajnije cikloturističke županije u Hrvatskoj donijele svoje Pravilnike za označavanje županijskih cikloturističkih ruta koji su se pokazali kao sigurni, funkcionalni, jeftini i efikasni. I dalje imamo probleme se državnim cestama i državnim poduzećima zbog neriješene zakonske regulative na državnoj razini i njihovog pozivanja na spomenute Pravilnike.

Primjeri cikloturističkih ruta po važećem Pravilniku

SLIKA 22. Osnovni pojmovi vezani uz biciklističku infrastrukturu prema *Pravilniku*

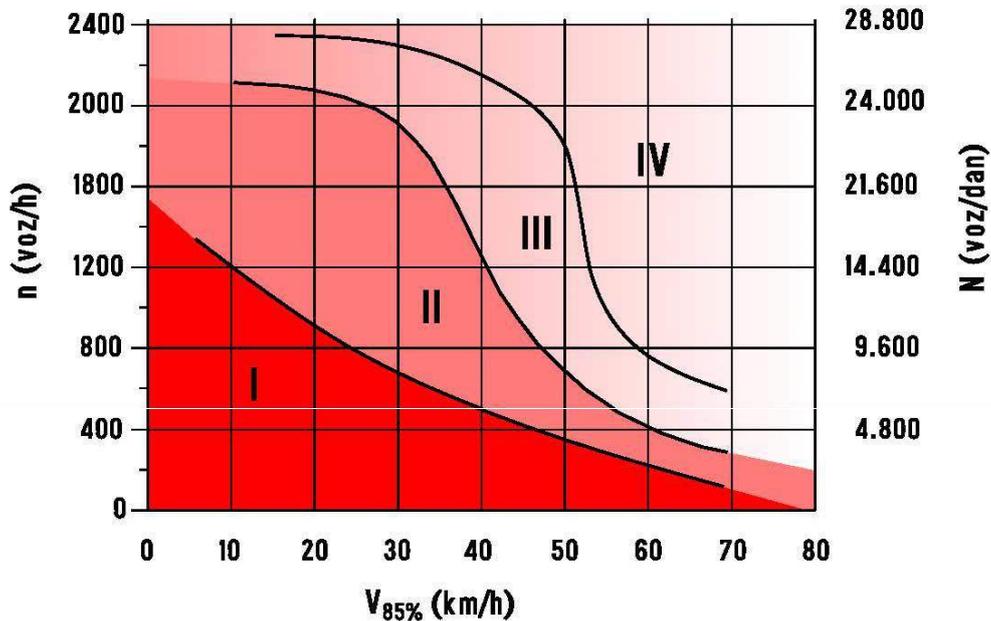

Izvor: *Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, NN 28/2106*

Ova je podjela u potpunosti prihvatljiva jer je logična i lako ostvariva, ali se teško možemo složiti s tehničkim uvjetima i karakteristikama potrebnim za pojedine vrste biciklističke infrastrukture. Ti su uvjeti nepotrebno prestrogi i onemogućavaju širenje mreže biciklističke infrastrukture.

SLIKA 23. Izbor vrste biciklističke prometne površine s obzirom na intenzitet i brzinu 85-percentilnog motornog prometa

- I - biciklisti na kolniku, zajedno s motornim vozilima
- II - biciklistička traka
- III - biciklističa staza
- IV - biciklistička cesta i put

Izvor: Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, NN 28/2016

Ove potrebne karakteristike nisu prihvatljive zato što su uvjeti koji se u njima postavljaju daleko stroži od npr. uvjeta za transeuropske EuroVelo rute. Za EuroVelo rute je kod prometa do 10.000 vozila dnevno dopušten zajednički promet motornih vozila na cestama s ograničenjem do 40 km/h, a kod nas nije uopće dopušten. Sasvim je nepotrebno i nelogično da nacionalni zakoni za lokalne i nacionalne rute imaju daleko stroža pravila od EU zakona za transeuropske rute višeg ranga.

TABLICA 5. Državne glavne biciklističke rute

DRŽAVNE GLAVNE BIKIKLISTIČKE RUTE		
Oznaka rute	Smjer	Dionica međunarodne rute
DG1	Gr. Slovenije (Trnovec) – Varaždin – Koprivnica – Molve – Virovitica – Osijek – Vukovar – Ilok – gr. Srbije	EuroVelo 6 – Ruta Dunav (Osijek – gr. Srbije) EuroVelo 13 – Ruta Drava (gr. Slovenije – Osijek)
DG2	Gr. Slovenije (Bregana Naselje) – Zagreb – Sisak – Jasenovac – Slavonski Brod – Županja – Gunja – gr. BiH	Ruta Sava
DG3	Gr. Slovenije (Jurovski Brod) – Ozalj – Karlovac – Slunj – Plitvička jezera – Knin – Sinj – Imotski – Vrgorac – Metković – gr. BiH	
DG4	Gr. Slovenije (Plovanija) – Umag – Pula – Rijeka – Gospić – Sveti Rok – Zadar – Šibenik – Trogir – Split – Ploče (trajekt) – Trpanj – Dubrovnik – gr. Crne Gore (Vitaljina)	EuroVelo 8 – Mediteranska ruta
DG5	Zagreb – Čazma – Daruvar – Voćin – Belišće – Beli Manastir – Batina – gr. Srbije	
DG7	Gr. Mađarske (Gola) – Đurđevac – Bjelovar – Garešnica – Jasenovac – Dvor – gr. BiH – (Novi Grad – Bihać) – gr. BiH (Ličko Petrovo Selo) – Plitvička jezera – Gospić – Karlobag	
DG8	Gr. Mađarske (Terezino Polje) – Suhopolje – Voćin – Požega – Nova Kapela – Stara Gradiška – gr. BiH – (Banja Luka – Livno) – gr. BiH (Aržano) – Trilj – Split	
DG9	Gr. Mađarske (Duboševica) – Osijek – Đakovo – Slavonski Šamac – gr. BiH – (Doboj – Sarajevo – Mostar – Čapljina) – gr. BiH – Metković – Ploče	EuroVelo 6 – Ruta Dunav (gr. Mađarske – Osijek)
DG10	Kraljevica – Omišalj – Valbiska (trajekt) – Lopar – Rab (brod) – Lun – Pag – Zadar (trajekt) – Preko – Tkon (trajekt) – Biograd – Šibenik – Split (trajekt) – Vela Luka – Korčula (trajekt) – Orebić – Ston	Otočka ruta

Izvor: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, NN 114/2017

Kroz Brodsko-posavsku županiju je planirana Državna ruta 2 koja se kandidirala za EuroVelo 14 pod imenom Savska ruta te djelom Državne rute 8 i 9. Te sve rute uglavnom idu planiranim županijskim rutama pa će se samo dvojno označiti.

Autori ovog Operativnog plana preporučuju da se ponovo razmotre svi važni parametri ovih dokumenata a da se obavezno u njih ugradi i opcija korištenja županijskih putokaza koje ionako već imaju: Splitsko-dalmatinska, Istarska, Međimurska, Šibensko-kninska, Zadarska i Brodsko-posavska županija, a njihovi su putokazi uglavnom i jednakih veličina od 30 cm X 22,5 cm (na asfaltu) ili 20 cm X 15 cm (na makadamu) jer su te županije već postigle to da, primjerice, Splitsko-dalmatinska i Istarska imaju po 10.000.000 EUR dobiti od cikloturizma godišnje.

5.2. Osvrt na važeća zakonska rješenja vezana za Bike & Bed smještaj

Trenutno u Hrvatskoj osim za Bike Hotele nemamo važećeg nacionalnog sustava certificiranja Bike & Bed smještaja. Do prije nekoliko godina udruga „Moj bicikl“ izdavala je «nekakve certifikate» za Bike & Bed objekte po svojim kriterijima te je izdala oko 100 certifikata. Udruga je prestala s radom pa više ne izdaju certifikate i ne postoje evidencije.

Tri županije: Splitsko-dalmatinska, Istarska i Međimurska izdaju certifikate ili oznake kvalitete koje gostima u njihovoj županiji jamče da pojedini objekt ispunjava pravila. Najviše oznaka kvalitete (255) izdano je pod brendom „Central Dalmatia Bike“ i to 200 Bike & Bed, 40 Bike Hotel, 10 Bike camp i 5 Bike agency koje zadovoljavaju potpuno jednake uvjete koje postavlja i njemački ADFC kao najveći svjetski izdavatelj oznaka kvalitete (5500 Bett und Bike). Oznake kvalitete „Central Dalmatia Bike“ su po dimenzijama i boji potpuno jednake oznakama kategorizacije objekata MINT-a što se pokazalo kao jako praktično i atraktivno. Istarska županija izdala je oko 150 „Istra Bike&Bed“ oznaka dok je Međimurska županija izdala nekoliko desetaka oznaka „Cyclist welcome“

Izdavanje oznaka kvalitete jako je značajno i za izdavatelja i za korisnika.

Za izdavatelje to je jako važno jer im diže svijest o potrebi kontinuiranog usavršavanja i podizanja kvalitete svojih usluga, a oznaka im otvara i novi kanal prodaje na usko specijaliziranom segmentu selektivnog turizma, ali ih i izdvaja od svih „običnih“ objekata u nekoj destinaciji.

Za korisnike je oznaka kvalitete Bike & Bed jako važna jer znaju koji standard ta oznaka nosi i koje specijalizirane usluge ili proizvodi stoje iza vrata objekata s tom oznakom. Sve to podiže nivo povjerenja gosta u davatelja usluge i olakšava izbor gostu kod odabira objekta među tisućama „istih“ objekata u nekoj destinaciji.

U Uniji koja ima oko 40.000.000 cikloturista odavno je prepoznata potreba za razvojem standardiziranog Ciklo proizvoda i izdavanjem oznaka kvalitete.

Sve je prije 16 godina započeo njemački ADFC (Allgemeine Deutscher Fahrrad-Club) koji je danas ima 5500 certificiranih Bett und Bike objekata visokih standarda. Njihov pozitivan primjer slijedile su i druge zemlje pa danas imamo regionalne ili nacionalne oznake Bike & Bed u: Italiji, Austriji, Švicarskoj, Danskoj, Slovačkoj, Poljskoj, Mađarskoj i SDR, i to ne samo za smještajne objekte, nego i za druge usluge i proizvoda povezane s cikloturizmom.

Autori Operativnog plana preporučuju da se uspostavi nacionalni standard kvalitete cikloturističkih proizvoda i usluga, veličina i eventualno boja oznake, a da dizajn oznake osmisle i provode županije kako bi zadržali specifičnosti i lokalnu pripadnost.

5.3. *Osvrt na edukacijske projekte vezane za Bike vodiče i edukaciju dionika*

Osvrt na edukacijske projekte vezane za Bike vodiče

Do sada u Hrvatskoj nije bilo sustavne edukacije kadrova za potrebe cikloturizma. Samo je jedna visoka škola imala odobren program edukacije Bike vodiča, ali je taj program po ishodima učenja bio nedovoljno kvalitetno izrađen i toliko skup krajnjim korisnicima da u tri godine nisu upisali nijednog polaznika. IRTA- Istarska razvojna agencija imala je program edukacije Bike vodiča i certificiranje od strane Hrvatskog biciklističkog saveza te su u zadnjih nekoliko godina obučili preko 200 polaznika, ali oni nisu ovlašteni za edukaciju i program im nema dopusnicu Ministarstva znanosti i obrazovanja ni Ministarstva turizma pa se kao takav smatra neformalnim obrazovanjem cikloturističke agencije ga sve više izbjegavaju.

Autori ovog plana mišljenja su da se hitno mora napisati kvalitetan program a onda i dobiti dopusnica za izvođenje programa stručnog osposobljavanja - tzv. V. stupanj obrazovanja za Bike vodiče, a onda takav program treba zatražiti od Ministarstva turizma dopusnicu kako bi kao takav u potpunosti zadovoljavao sve zakonske uvjete kako Hrvatske tako i Unije.

Edukacija stručnih kadrova za potrebe razvoja cikloturizma

Zajednički zaključak velikog broja dionika uključenih u cikloturističke aktivnosti je da educiranost i stručnost kadrova u ovome području predstavlja jedan od limitirajućih faktora za daljnji razvoj cikloturizma kao društveno korisne i važne gospodarsko-sportsko-turističke aktivnosti. Dodatni problem pokretanja projekata u domeni cikloturizma vezanih uz edukaciju upućuje na nedovoljno poznavanje ove problematike od strane većine dionika, što za posljedicu ima nestručno vođenje i neprimjereno označavanje ruta te neprilagođenost ponude realnim i stvarnim potrebama cikloturista.

Projekti edukacije za potrebe cikloturističkih aktivnosti trebali bi obuhvatiti široki krug dionika od kojih je iznimno važno da se pokriju četiri osnovna programska područja:

- edukacija i certificiranje bike vodiča kao temelja funkcioniranja cikloturističkih aktivnosti,
- specijalizirana cikloturistički usmjerena edukacija djelatnika turističkih zajednica i ostalih turističkih djelatnika,
- edukativne aktivnosti usmjerene na poduzetnike u cikloturizmu i
- edukativne kampanje vezane za problematiku sigurnosti u prometu biciklista.

Strateškim dokumentima i operativnim planovima potrebno je predvidjeti da porast kvalitete usluga povezanih s cikloturističkim aktivnostima usporedo prati razvoj edukacijskog sustava i sportsko-turističko-edukativne ponude kvalifikacija i kompetencija potrebnih uključenim dionicima.

Obrazovni programi se trebaju izraditi i provoditi u skladu s Hrvatskim i Europskim kvalifikacijskim okvirom i standardima koji obuhvaćaju obrazovanu vertikalnu od programa obrazovanja odraslih (osposobljavanja, usavršavanja) do preddiplomskih (180 ECTS) i diplomskih (120 ECTS) studijskih programa za potrebe tržišta rada u području cikloturizma.

Edukacijski programi bi se trebali osmisliti tako da se prijenos znanja, stjecanja kompetencija i kvalifikacija pored klasičnog načina (face to face) može djelomično ili u potpunosti realizirati i uz upotrebu suvremenih tehnologija i metode učenja na daljinu (distance learning, online, e-učenja i sl).

Prema *Milosavljević (2008) i Čamilović (2013)* Distance learning stavlja naglasak na prostornu udaljenost isporučitelja i primatelja obrazovnih sadržaja, bez preciziranja sredstava i tehnologije za uspostavljanje komunikacije, a e-learning podrazumijeva svaki oblik korištenja elektronskih i/ili digitalnih tehnologija u učenju, npr. multimedijalne prezentacije na CD-u ili preko Interneta, bez obveze u pogledu postojanja komunikacije (interaktivnosti) i povezivanja eventualno udaljenih sudionika. Zbog korištenja isključivo Internet tehnologija u komunikaciji udaljenih sudionika i u organizaciji procesa učenja na daljinu, kao i zbog distribucije elektronskog učenja pretežno preko Interneta, ovi termini gotovo da postaju sinonimi.

Uspoređujući tradicionalnu (face to face) i metodu učenja na daljinu (on-line) *Čamilović i sur. (2012.)* zaključuju da razlike između ova dva vida obrazovanja proistječu iz same prirode organizacije nastave, koja se u slučaju obrazovanja na daljinu, kao što je navedeno, realiziraju korištenjem suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Autori tako naglašavaju da obrazovanje na daljinu ima određene prednosti u odnosu na klasičnu metodu, a koje su prikazane u Tablici 6:

TABLICA 6. Usporedni prikaz tradicionalnog modela i modela učenja na daljinu (modificirano Čular 2016. prema Čamilović (2012))

Karakteristike	Obrazovanje na daljinu	Tradicionalno obrazovanje
Vremenska fleksibilnost	✓	✗
Prostorna fleksibilnost	✓	✗
Dostupnost udžbenika i ostale literature	✓	✓
Dostupnost multimedijalnih sadržaja	✓	✗
Dostupnost interaktivnih sadržaja	✓	✗
Dostupnost kompetentnih stručnjaka iz cijelog svijeta	✓	✗
Dostupnost obrazovanja u nerazvijenim državama	✓	✗
Mogućnost razmjene mišljenja s drugim studentima	✓	✓
Mogućnost konzultacija s nastavnicima	✓	✓
Projektne zadaci i seminarski radovi	✓	✓
Provjera znanja	✓	✓
Svjedodžba o završenom obrazovanju	✓	✓
Troškovi polaznika	<	>
Putni troškovi izvoditelja programa (nastavnika)	=0,00 HRK	>

Izvor: Autori Operativnog plana, 2017.

Panian, (2002) obrazovanje na daljinu predstavlja kao model koji je prihvatljiv i za ekonomski slabije razvijene sredine, jer smanjuje potrebe za ulaganjem kapitala u obrazovnu infrastrukturu, dok s druge strane omogućuje zadovoljavanje jednog od osnovnih ljudskih prava - prava na obrazovanje. Prema *Sinković i sur. (2006)* učenje na daljinu je jedan od elemenata e-učenja koji otvara mogućnosti za prodor na nova tržišta. Uvođenje e-učenja omogućuje da se dobar dio procesa izvodi bez neposrednog kontakta što predstavlja konkurentnu prednost na tržištu. *Trstenjak i sur (2010)* zaključuju da sve veći broj obrazovnih ustanova, želeći biti konkurentni na tržištu, svakodnevno potiče razvoj novih načina obrazovanja, a jedan od njih je i obrazovanje na daljinu. Pionir u razvoju obrazovanja metodom učenja na daljinu u RH u području kineziologije, sporta, turizma i menadžmenta su svakako Hrvatski institut za kineziologiju i sport i njegov osnivač Kineziološki fakultet u Splitu koji već nekoliko

godina razvijaju i na tržištu nude inovativne proizvode bazirane na metodi edukacije učenja na daljinu (kombinirana metoda i full online učenje na daljinu) koja pored edukacijskih benefita ima svoju vrijednost i u razvoju prepoznatljivosti Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Republike Hrvatske na globalnom tržištu. S obzirom na karakteristike cikloturističkih aktivnosti, karakteristike uključenih dionika i korisnika usluga trebalo bi predvidjeti i mogućnost provedbe programa na stranim jezicima (engleski) po konceptu cjeloživotnog učenja i model dual karijere koji omogućuje sportašima u području biciklističkog sporta da tijekom karijere steknu kompetencije za rad u području cikloturizma.

Edukacija i certificiranje bike vodiča kao temelja funkcioniranja cikloturističkih aktivnosti je od iznimne je važnosti i predstavlja jedan od limitirajućih faktora za daljnji razvoj i unaprjeđenje cikloturističke ponude. Bike vodiči su stručno i profesionalno osposobljenje osobe koje ostvaruju najbliži kontakt s korisnicima cikloturističkih usluga. Iznimno je važan interdisciplinarni pristup u kreiranju i provedbi programa edukacije za bike vodiče pred koje se stavlja zadaća da svojim znanjima, kvalifikacijama i kompetencijama u suradnji s drugim dionicima i korisnicima omoguće sigurnosne, informacijsko-komunikacijske, promidžbene i sve druge preduvjete za provedbu cikloturističkih aktivnosti. Pored provedbe edukativnih programa za bike vodiče je od iznimne važnosti uspostava i sustava certificiranja koji treba osigurati da se jednom stečene kompetencije, kvalifikacije, znanja i vještine osvježavaju i unaprjeđuju tijekom proteka vremena s ciljem držanja koraka s novim informacijama, tehnologijama i metodama koje se svakodnevno razvijaju u području dinamičnog područja kao što je cikloturizam.

Organizacija i uspostava sustava specifične ciljane edukacije za djelatnike turističkih zajednica i ostale turističke djelatnike. Svim predstavnicima destinacijskih menadžment organizacija i subjekata koji su zainteresirani za kreiranje cikloturističkih ruta važna je kvalitetna edukacija radi osiguranja razine kvalitete pri planiranju, razvoju

i označavanju cikloturističkih ruta. Turističke zajednice bi trebale funkcionirati kao poveznica između ključnih dionika, tj. turističkih agencija koje se bave cikloturizmom, biciklističkih udruga, pružatelja smještajnih, ugostiteljskih i drugih usluga povezanih s cikloturističkom djelatnošću.

Edukativne aktivnosti namijenjene poduzetnicima koji djeluju u širokom području cikloturističke ponude trebale bi se fokusirati u prvom redu na znanja o prostornim sadržajima i potencijalima destinacije radi mogućnosti pružanja osnovnih informacija cikloturistima, kao i na specifične oblike edukacije ovisno o tipu poduzetničkih aktivnosti. Tako je za pružatelja usluga najma i servisa bicikala osobito je važna mogućnost davanja osnovnih informacija o turističkim atrakcijama i sadržajima u okruženju, a kod pružatelja usluga smještaja i poznavanje npr. „Bike & Bed” standarda.

Kampanje vezane za problematiku sigurnosti u prometu biciklista se trebaju provoditi kontinuirano i trebaju omogućiti distribuciju informacija o propisima vezanim uz sigurnosne aspekte u području cikloturizma, osobito uvažavajući činjenicu da je veliki broj cikloturista upućen na korištenje javnih prometnica namijenjenih primarno motornim vozilima, a što je izravna posljedica nedostatnog broja uređenih biciklističkih staza i traka. Edukativno promidžbene aktivnosti trebaju biti usmjerene i na podizanje relativno niskog stupnja prometne kulture u RH u usporedbi s većinom zemalja iz koje nam cikloturisti dolaze. Provedbi edukacijskih kampanja pored klasičnih metoda, treba koristiti suvremene alate s nalaskom na e-marketing i internet komunikaciju.

Akcijski plan razvoja cikloturizma, institut za turizam, 2015.

Ćamilović D. (2012). Trendovi u obrazovanju na daljinu, Collection of scientific papers, Globalisation challenges and the social-economic environment of the EU, School of Business and Management Novo Mesto, 125-132.

Ćamilović, D., (2013.) Visokoškolsko obrazovanje na daljinu,), Tranzicija Časopis Ekonomskog instituta u Tuzli i Fakulteta poslovne ekonomije Sveučilišta "Apeiron" Travnik (BIH) Vol.15. No.31. 29-39.

Čular D. (2015). Prijedlog Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje za izdavanje suglasnosti za organizaciju Stručnog studija kineziologije i Specijalističkog diplomskog studija kineziologije metodom učenja na daljinu (online studij), Kineziološki fakultet u Splitu

Milosavljević, B., Krstić, M.,Bojković, R. (2008). Prilog konceptiranju učenja na daljinu, XIV skup trendovi razvoja: "efikasnost i kvalitet bolonjskih studija" Kopaonik. 03. - 06.03. 2008.

Panian, Ž. (2002). Sponzorirana virtualna učilišta i cjeloživotno učenje. CARNet - Časopis Edupoint, 2, št. 7.; 1-9.

Sinković, G., Kaluđerić, A. (2006). E-učenje - izazov Hrvatskom visokom školstvu. Ekonomska istraživanja, Vol. 19 No. 1; 105-113.

Trstenjak, B., Knok, Ž., Trstenjak, J., (2010). Učenje na daljinu u sportu, Zbornik radova, 1. Hrvatski znanstveno stručni skup o menadžmentu u turizmu i sportu, Vol.1 No.1.; 185.-192.

5.4. Osvrt na primjere dobre prakse cikloturizma u RH

U Hrvatskoj imamo nekoliko županija koje mogu biti primjeri dobre prakse za razvoj cikloturizma, to su: **Istarska županija** koja je prva započela s organiziranim razvojem cikloturizma u Hrvatskoj prije petnaestak godina. Istarska županija je i novčano najviše uložila u razvoj cikloturizma pa tako čak imaju i posebnu županijsku agenciju za kojoj je cikloturizam jedan od prioriteta. IRTA - Istarska razvojna agencija koju su osnovali Istarska županija i šest velikih hotelskih kuća bavi se kompletnim razvojem cikloturizma u Istri, marketingom, certificiranjem Istria Bike & Bed objekata, edukacijom Bike vodiča i organizacijom bike evenata. Istra sada ima oko 120 cikloturističkih ruta duljine 3500 km koje su mapirane, označene i unesene na web. Istra ima i oko 150 Bike & Bed objekata uglavnom više kategorije i organizira oko 30 Bike evenata godišnje koji dovedu oko 10.000 posjetitelja. Procjenjuje se da Istra od cikloturizma godišnje zaradi 10.000.000 EUR. **Međimurska županija** je kao prva kontinentalna županija započela s razvojem cikloturizma prije 5 - 7 godina. U Međimurskoj županiji su lokomotive razvoja cikloturizma županijska turistička zajednica i velika međimurska hotelska kuća. Međimurje ima tridesetak staza duljine oko 900 km, ali su te staze vrhunski označene, održavane i opremljene svom potrebnom opremom: bike odmorišta, info table i bike repair station. Hoteli u Međimurskoj županiji imaju veliku korist od cikloturizma pa je to jedan od njihovih top proizvoda. **Splitsko-dalmatinska županija** posljednja se od „velikih“ županijskih primjera dobre prakse uključila u razvoj cikloturizma, ali je od početka jedina radila sustavno uz Strategiju. Započeli su s razvojem cikloturizma prije samo četiri godine 27. 10. 2013., a danas su najrazvijenija cikloturistička županija u Hrvatskoj. Rezultati provođenja te Strategije su: 150 cikloturističkih staza duljine 5000 km koje su potpuno označene signalizacijom, a na početku svake staze je velika info tabla s kartom, svim stazama i QR kodovima. Sve staze su im unesene na centralnu cikloturističku web stranicu i mobilnu aplikaciju. Svaka staza ima svoj QR kod pomoću kojeg cikloturisti u svakom trenutku mogu dobiti sve podatke o toj stazi a kako su QR kodovi i po putokazima na stazi cikloturisti skeniranjem koda mogu dobiti svoju točnu lokaciju i kamo trebaju ići. Imaju 255 Central Dalmatia Bike objekata svih vrsta. Izdano je 9 cikloturističkih karata svih regija na koje je županija podijeljena. U cikloturizmu im je zaposleno oko 200 ljudi, a cikloturizam ostvaruje godišnju dobit u iznosu od 10.000.000 EUR te je značajna gospodarska grana u toj turističkoj županiji. Što je najvažnije za razvoj cikloturizma potrošili su 6 - 10 puta manje novaca od drugih županija u Hrvatskoj i zato taj model razvoja cikloturizma koristi sve više županija u Hrvatskoj. Još neke županije su započele s ozbiljnim razvojem cikloturizma a to su: Šibensko-kninska, Zadarska i Ličko-senjska ali još nisu došli do nivoa koji bi zaslužilo neki veći osvrt.

Radi svega ovoga Brodsko-posavska županija je odlučila razvijati svoj cikloturizam po modelu Splitsko-dalmatinske županije uz pomoć i savjete autora tog modela.

5.5. *Donošenje standarda za razvoj cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji*

Uz ovaj Operativni plan najvažniji planski dokument za razvoj cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji su Standardi za razvoj cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji. Taj je dokument dorađen i usvojen na jednoj od fokus grupa za izradu ovog Operativnog plana. Činjenica da su Standarde usvojili svi ključni dionici će izrazito olakšati i ubrzati operativnu provedbu ovog Operativnog plana što je i bio osnovni cilj izrade Standarda. Standardi se nalaze u Privitku 1. ovog Operativnog plana.

SLIKA 24. Standardi i pravilnici

Izvor: Autori Operativnog plana, 2017.

6. Razvojni projekti s operativnim planom razvoja Brodsko-posavske županije

6.1. Projekti vezani uz zakonsku regulativu

Projekti vezani uz zakonsku regulativu su vezani kako uz nacionalno zakonodavstvo tako i uz županijske pravilnike kojima će se olakšati operativno provođenje mjera potrebnih za ostvarenje planiranih ciljeva. Potrebno je donijeti i provesti niz regulatornih pravilnika i standarda koji će biti u formi Standarda za razvoj cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji.

MJERA 1-1 Pisanje i usvajanje Standarda i pravilnika za koordinirani i usklađeni razvoj cikloturizma Brodsko-posavske županije

Cilj: Ubrzavanje i lakša operativna provedba Mjera iz Operativnog plana

Opis: Najvažniji strateško planski dokument uz Operativni plan su svakako **Standardi i pravilnici za koordinirani razvoj cikloturizma Brodsko-posavske županije** koji će olakšati a prije svega ubrzati operativnu provedbu svih ostalih mjera iz ovog Plana jer su u Standardima definirani svi postupci i nadležnosti svih dionika te grafički standardi. Svi potpisnici Standarda se obvezuju maksimalno pojednostavniti i ubrzati sve procedure u razvoju cikloturizma. U Standardima je sve definirano, pojednostavnjeno i ubrzano.

Područje obuhvata: Brodsko-posavska županija

Dionici: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
 Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a
 Brodsko-posavska županija
 MUP RH - PU BP
 Županijska uprava za ceste Brodsko-posavske županije
 Hrvatske vode ispostava BPŽ-a
 Hrvatske šume ispostava BPŽ-a
 Zavod za uređenje planiranje BPŽ-a
 gradovi i općine BPŽ-a
 Centar za tehnološki razvoj-Razvojna agencija
 Brodsko-posavske županije d.o.o.

Aktivnosti: Definiranje standarda i grafičkih standarda ciklo prometne signalizacije
 Način označavanja i nadležnosti kod označavanja cikloturističkih ruta
 Definiranje standarda i grafičkih standarda Bike usluga
 Način izdavanja oznaka kvalitete i nadležnosti
 Definiranje i nadležnosti kod održavanja cikloturističke infrastrukture

Provedba: 2017.

MJERA 1-2 Koordinacija s Nacionalnim tijelom za razvoj cikloturizma i ministarstvima

Cilj: Ubrzavanje i lakša operativna provedba Mjera iz Operativnog plana

Opis: Buduća suradnja i koordinacija s Nacionalnim koordinacijskim tijelom za razvoj cikloturizma u Hrvatskoj jako je važna zato što se iz toga i takvog umrežavanja među dionicima u cikloturizmu u Hrvatskoj može doći do raznih izvora financiranja, prilagođavanja zakonodavnog okvira i lakšeg pristupa informacijama o projektima u cikloturizmu. Isto vrijedi i za suradnju s Ministarstvom turizma, Hrvatskom turističkom zajednicom i Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture.

Područje obuhvata: Republika Hrvatska

Dionici: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a
Brodsko-posavska županija
Nacionalno koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma
Ministarstvo turizma
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Hrvatska turistička zajednica

Aktivnosti: Umrežavanje dionika u cikloturizmu Hrvatske
Operativna provedba projekata na nacionalnom i europskom nivou
Informacije o cikloturističkim projektima na svim razinama
Priprema zakonodavnog cikloturističkog okvira

Provedba: 2017. – 2020.

6.2. Infrastrukturni projekti

Infrastrukturni projekti su mjere koje najznačajnije utječu na kvalitetu cikloturističke ponude neke županije. Mjere koje se provode moraju biti kompatibilne s nacionalnim i EU projektima koji su planirani. Tako se preporučuje da županijske cikloturističke rute budu dio nacionalnih i EU ruta pa se tako npr. preporučuje da planirana EV 14 Savska ruta bude kompletno pokrivena s 3 - 4 županijske rute, tj. s njihovim dijelovima. Svi infrastrukturni projekti moraju biti provedeni po donesenim Standardima bez ikakvih odstupanja, a pogotovo ne smiju biti djelomično provedeni.

MJERA 2-1 Planiranje, trasiranje i označavanje signalizacijom i info tablama na početku staza 15 cikloturističkih ruta Nove Gradiške duljine 400 km

Cilj: Stvaranje mreže cikloturističkih ruta Brodsko-posavske županije

Opis: Područje najzapadnijih 40 km Brodsko-posavske županije je iznimno bitno za budući cikloturistički razvoj jer je to prvo područje obuhvata od planirana tri i pravilno provođenje ove mjere će pokazati puni potencijal cikloturizma i senzibilizirati javnost i poduzetnike. Kod provođenja ove mjere nisu u ovom Planu detaljno definirane rute nego samo njihov broj i duljina, a detalji su izostavljeni zbog svakodnevnih promjena stanja na terenu i promjene nacionalnih i EU cikloturističkih planova, a recimo samo da ovih 15 ruta u potpunosti pokriva i planirani EV 14.

Područje obuhvata: područje najzapadnijih 40 km Brodsko-posavske županije tzv. Karta obuhvata Nova Gradiška

Dionici: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
 Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a
 Brodsko-posavska županija
 MUP RH - PU BP
 Županijska uprava za ceste Brodsko-posavska
 Hrvatske vode ispostava BPŽ-a
 Hrvatske šume ispostava BPŽ-a
 Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a
 Nova Gradiška i općine najistočnijih 40 km Brodsko-posavske županije

Aktivnosti: Planiranje 15 cikloturističkih staza
 Trasiranje 15 cikloturističkih staza
 Označavanje 15 cikloturističkih staza
 Postavljanje info tabli veličine 2,5 m X 1,25 m na početak svih staza

Provedba: 2017.

MJERA 2-2 Planiranje, trasiranje i označavanje signalizacijom i info tablama na početku staza 13 cikloturističkih ruta područja Slavonski Brod zapad duljine 300 km

Cilj: Stvaranje mreže cikloturističkih ruta Brodsko-posavske županije

Opis: Područje srednjih 40 km Brodsko-posavske županije je iznimno bitno za budući cikloturistički razvoj jer je to najgušće naseljeno područje oko grada Slavenskog Broda koje ima najveći poduzetnički potencijal u BPŽ-a. Kod provođenja ove mjere nisu u ovom Planu detaljno definirane rute nego samo njihov broj i duljina, a detalji su izostavljeni zbog svakodnevnih promjena stanja na terenu i promjene nacionalnih i EU cikloturističkih planova, a recimo samo da ovih 13 ruta u potpunosti pokriva i planiranu EV 14 Savsku rutu.

Područje obuhvata: područje srednjih 40 km Brodsko-posavske županije tzv. Karta obuhvata Slavonski Brod zapad

Dionici: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
 Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a
 Brodsko-posavska županija
 MUP RH - PU BP
 Županijska uprava za ceste Brodsko-posavske županije
 Hrvatske vode ispostava BPŽ-a
 Hrvatske šume ispostava BPŽ-a
 Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a
 Slavonski Brod i općine srednjih 40 km Brodsko-posavske županije
 Centar za tehnološki razvoj-Razvojna agencija
 Brodsko-posavske županije d.o.o.

Aktivnosti: Planiranje 13 cikloturističkih staza
 Trasiranje 13 cikloturističkih staza
 Označavanje 13 cikloturističkih staza
 Postavljanje info tabli veličine 2,5 m X 1,25 m na početak svih staza

Provedba: 2018.

MJERA 2-3 Planiranje, trasiranje i označavanje signalizacijom i info tablama na početku staza 12 cikloturističkih ruta područja Slavonski Brod istok duljine 300 km

Cilj: Stvaranje mreže cikloturističkih ruta Brodsko-posavske županije

Opis: Područje istočnih 40 km Brodsko-posavske županije je iznimno bitno za budući cikloturistički razvoj jer je to najgušće naseljeno područje oko grada Slavenskog Broda koje ima najveći poduzetnički potencijal u BPŽ-a. Kod provođenja ove mjere nisu u ovom Planu detaljno definirane rute nego samo njihov broj i duljina, a detalji su izostavljeni zbog svakodnevnih promjena stanja na terenu i promjene nacionalnih i EU cikloturističkih planova, a recimo samo da ovih 12 ruta u potpunosti pokriva i planiranu EV 14 Savsku rutu.

Područje obuhvata: područje istočnih 40 km Brodsko-posavske županije tzv. Karta obuhvata Slavonski Brod istok

Dionici: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
 Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a
 Brodsko-posavska županija
 MUP RH - PU BP
 Županijska uprava za ceste Brodsko-posavske županije
 Hrvatske vode ispostava BPŽ-a
 Hrvatske šume ispostava BPŽ-a
 Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a
 Slavonski Brod i općine istočnih 40 km Brodsko-posavske županije
 Centar za tehnološki razvoj-Razvojna agencija
 Brodsko-posavske županije d.o.o.

Aktivnosti: Planiranje 12 cikloturističkih staza
 Trasiranje 12 cikloturističkih staza
 Označavanje 12 cikloturističkih staza
 Postavljanje info tabli veličine 2,5 m X 1,25 m na početak svih staza

Provedba: 2019.

6.3. Edukacijski projekti

Potrebno je pokrenuti veći broj edukacijskih projekata u cikloturizmu zato što većina sadašnjih dionika u cikloturizmu nedovoljno ili opće ne poznaje problematiku pa ni projekti koji su predviđeni ne mogu ostvariti svoj cilj i puni ekonomski i društveni potencijal. Na polju edukacije treba djelovati u najmanje dva smjera definirana mjerama koje su predviđene ovim Planom na području edukacije.

MJERA 3-1 Edukacija zainteresiranih za Bike usluge

Cilj:	Kreiranje Slavonia Bike usluga
Opis:	Potrebno je održati radionice o mogućnostima cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji te upoznati sudionike o planovima za kreiranje Slavonia Bike usluga koje im otvaraju mogućnost za dodatne prihode i zapošljavanje te ih upoznati sa sustavom izdavanja oznaka kvalitete i promocijom Slavonia Bike usluga putem kanala prodaje Slavonia Bike.
Područje obuhvata:	Brodsko-posavska županija
Dionici:	Predstavnici neke od razvijenijih cikloturističkih županija u Hrvatskoj
Aktivnosti:	Cikloturističke radionice o Slavonia Bike uslugama Edukacija o načinu izdavanja oznake kvalitete Slavonia Bike Edukacija o načinu kapitaliziranja Slavonia Bike usluga
Provedba:	2018.-2019.

MJERA 3-2 Edukacija zainteresiranih za Bike vodiče

Cilj: Stvaranje mreže educiranih i certificiranih Bike vodiča na području BPŽ-a

Opis: Potrebno je održati radionice o mogućnostima cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji te upoznati sudionike o planovima edukacije za Bike vodiče koji će se onda uključiti u ponudu domaćih i stranih cikloturističkih agencija i tako sebi osigurati stalni ili povremeni dobro plaćen posao u Brodsko-posavskoj županiji.

Područje obuhvata: Brodsko-posavska županija

Dionici: Predstavnici nekog od izdavatelja licence za Bike vodiča

Aktivnosti: Edukacija o mogućnostima koje otvara zanimanje Bike vodiča
Edukacija za Bike vodiča
Certificiranje Bike vodiča
Izdavanje međunarodno priznate diplome Bike vodiča

Provedba: 2018. - 2020.

6.4. Unaprjeđenje cikloturističke ponude

Cikloturistička ponuda neke destinacije nije samo infrastruktura nego je ona samo temelj da bi se stvarali novi cikloturistički proizvodi i tako unaprjeđivala ponuda. Potrebno je provesti nekoliko mjera da bi se postalo kompletna cikloturistička destinacija. Ove mjere će doprinijeti produženju turističke sezone.

MJERA 4-1 Formiranje ponude i certificiranje Slavonia Bike usluga

Cilj:	Slavonia Bike usluge koje kapitaliziraju cikloturističku ponudu BPŽ-a
Opis:	Potrebno je uspostaviti sustav Slavonia bike usluga pomoću kojih će privatni poduzetnici i društvena zajednica kapitalizirati sve ono što je do tad uloženo u cikloturistički razvoj destinacije. Potrebno je razviti: Bike & Bed, Bike dućane, Bike servise, Bike agencije, Bike vodiče, Bike transport, Rent a Bike, Bike evente i Bike znanost. Svi pružatelji tih usluga moraju biti označeni oznakom kvalitete Slavonia Bike da bi se razina usluge standardizirala te da bi se lakše moglo reklamirati usluge kao i da bi se mogli pratiti učinci provedbe ove mjere.
Područje obuhvata:	Brodsko-posavska županija
Dionici:	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije Koordinacija biciklističkih klubova - budući Biciklistički savez BPŽ-a Brodsko-posavska županija Predstavnici turističkih i ugostiteljskih objekata BPŽ-a Poduzetnici vezani za Bike usluge Lokalne TZ-e
Aktivnosti:	Edukacija o načinu izdavanja oznake kvalitete Slavonia Bike Edukacija o načinu kapitaliziranja Slavonia Bike usluga
Provedba:	2018. - 2020.

MJERA 4-2 Postavljanje Bike repair stationa

Cilj:	Stvaranje mreže samouslužnih bike servisnih stanica na području BPŽ-a
Opis:	Potrebno je postaviti samouslužne biciklističke servisne stanice na sva značajnija mjesta na kojima se okuplja ili prolazi veći broj biciklista kako bi se cikloturistima podigao osjećaj sigurnosti na cikloturističkim rutama jer je ispravan bicikl preduvjet sigurne cikloturističke vožnje.
Područje obuhvata:	Brodsko-posavska županija
Dionici:	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije Koordinacija biciklističkih klubova - budući Biciklistički savez BPŽ-a Brodsko-posavska županija Poduzetnici vezani za Bike servis i Bike shop Lokalne TZ-e
Aktivnosti:	Postavljanje Bike repair stationa Promocija Bike repair stationa
Provedba:	2019.

MJERA 4-3 Postavljanje Bike odmorišta

Cilj:	Stvaranje mreže Bike odmorišta na atraktivnim mjestima u BPŽ-a
Opis:	Postavljanje mreže Bike odmorišta sa svom Standardima definiranom opremom na najatraktivnije pozicije cikloturističkih ruta.
Područje obuhvata:	Brodsko-posavska županija
Dionici:	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a Brodsko-posavska županija
Aktivnosti:	Postavljanje Bike odmorišta
Provedba:	2018. - 2020.

6.5. Sustav informiranja i marketinga u cikloturizmu

Potrebno je aktivirati sustav informiranja o cikloturizmu i podići razinu aktivnosti cikloturističkih marketinških aktivnosti kako bi se Brodsko-posavska županija prepoznala u javnosti kao vodeća slavonska cikloturistička regija. U javnosti cikloturizam treba biti prepoznat kao vodeći Brodsko-posavski turistički proizvod. Pri tome treba koristiti sve raspoložive mogućnosti svih dionika, a posebno ove mjere:

MJERA 5-1 Izrada bike 3D karte područja Nova Gradiška s 15 ruta

Cilj: Izrada prve od tri cikloturističke karte BPŽ-a sa svim rutama

Opis: Potrebno je izraditi 3D cikloturističku kartu područja obuhvata Nova Gradiška sa svim unesenim rutama kako bi s tim istim rutama koje su označene na terenu činila kompletnu infrastrukturu ponudu za cikloturiste. Izradu karte planirati s planiranjem označavanje područja obuhvata jer jedno bez drugoga nema smisla.

Područje obuhvata: područje najzapadnijih 40 km Brodsko-posavske županije tzv. Karta obuhvata Nova Gradiška

Dionici: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a
Brodsko-posavska županija

Aktivnosti: Priprema biciklističke karte područja Nova Gradiška
Tisak 3.000 kom karte područja Nova Gradiška
Promocija biciklističke karte područja Nova Gradiška

Provedba: 2017.

MJERA 5-2 Izrada bike 3D karte područja Slavonski Brod zapad s 13 ruta

Cilj:	Izrada druge od tri cikloturističke karte BPŽ-a sa svim rutama
Opis:	Potrebno je izraditi 3D cikloturističku kartu područja obuhvata Slavonski Brod zapad sa svim unesenim rutama kako bi s tim istim rutama koje su označene na terenu činila kompletnu infrastrukturnu ponudu za cikloturiste. Izradu karte planirati s planiranjem označavanja područja obuhvata jer jedno bez drugoga nema smisla.
Područje obuhvata:	područje srednjih 40 km Brodsko-posavske županije tzv. Karta obuhvata Slavonski Brod zapad
Dionici:	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a Brodsko-posavska županija
Aktivnosti:	Priprema biciklističke karte područja Slavonski Brod zapad Tisak 3.000 kom karte područja Slavonski Brod zapad Promocija biciklističke karte područja Slavonski Brod zapad
Provedba:	2018.

MJERA 5-3 Izrada bike 3D karte područja Slavonski Brod istok s 12 ruta

Cilj:	Izrada treće od tri cikloturističke karte BPŽ-a sa svim rutama
Opis:	Potrebno je izraditi 3D cikloturističku kartu područja obuhvata Slavonski Brod istok sa svim unesenim rutama kako bi s tim istim rutama koje su označene na terenu činila kompletnu infrastrukturu ponudu za cikloturiste. Izradu karte planirati s planiranjem označavanja područja obuhvata jer jedno bez drugoga nema smisla.
Područje obuhvata:	područje istočnih 40 km Brodsko-posavske županije tzv. Karta obuhvata Slavonski Brod istok
Dionici:	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a Brodsko-posavska županija
Aktivnosti:	Priprema biciklističke karte područja Slavonski Brod istok Tisak 3.000 kom karte područja Slavonski Brod istok Promocija biciklističke karte područja Slavonski Brod istok
Provedba:	2019.

MJERA 5-4 Izrada centralne cikloturističke web stranice i mobilne aplikacije

Cilj: Izrada web i mobilne aplikacije sa svim rutama i bike uslugama

Opis: Potrebno je izraditi centralnu cikloturističku web stranicu Brodsko-posavske županije te mobilnu aplikaciju na koje će biti unesene sve rute koje su kompletno uređene. Web i mobilna aplikacija ujedno služe kao marketinški kanal za promociju. Obavezno integrirati QR kodove u web mobilnu aplikaciju. Web domena www.slavonia-bike.com

Područje obuhvata: Brodsko-posavska županija

Dionici: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a
Brodsko-posavska županija

Aktivnosti: Izrada weba www.slavonia-bike.com
Izrada mobilne cikloturističke aplikacije
Promocija weba

Provedba: 2017. - 2018.

MJERA 5-5 Marketinške aktivnosti u promociji BPŽ-a kao cikloturističke regije

Cilj: Prepoznavanje Brodsko-posavske županije kao kompletne cikloturističke regije

Opis: Potrebno je intenzivirati marketinške aktivnosti kako bi se Brodsko-posavska županija u javnosti predstavila i prepoznala kao kompletna cikloturistička regija koja je vodeća slavonska cikloturistička županija. Pri tome koristiti sve mjere koje su odražene i tome dodati promociju po turističkim sajmovima sa zainteresiranim poduzetnicima i DMK agencijama iz BPŽ-a. U promociji koristiti karte, web i mobilnu aplikaciju te materijale koji se i inače koriste za promociju Brodsko-posavske županije

Područje obuhvata: Brodsko-posavska županija

Dionici: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Koordinacija biciklističkih klubova budući Biciklistički savez BPŽ-a
Brodsko-posavska županija

Aktivnosti: Promocija Brodsko-posavske županije na turističkim sajmovima
Udruženo cikloturističko oglašavanje
Promocija putem weba (AdWords i sl.) i društvenih mreža

Provedba: 2018. - 2020.

7. Upute za provedbu i monitoring operativnog plana s vremenskim okvirom

7.1. Uputa za provedbu i monitoring Operativnog plana

Provedba ovog Operativnog plana je jedan od njegovih najvažnijih dijelova i zahtjeva proaktivno sudjelovanje svih dionika procesa razvoja cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji. Najvažnije je da dionici ovog procesa shvate važnost ovog dokumenta i to da samo njegovo formalno usvajanje ne rješava ništa te neće dati nikakve učinke na turizam Brodsko-posavske županije. Jednaki rezultat dati će nepotpuno provođenje mjera iz ovog Operativnog plana ili provođenje samo nekih od Mjera, a pogotovo će loš učinak dati krivi redoslijed provođenja Mjera iz ovog Operativnog plana. Svi dionici trebaju shvatiti da se ovaj Operativni plan ne donosi zato da bi netko od njega ili neke njegove mjere imao jednokratnu korist (pri izvođenju) nego zato da bi Brodsko-posavska županija dobila visokovrijedni turistički proizvod koji će joj omogućiti veliki porast turističkog prometa, dobiti od turizma, ali i povećanje zaposlenosti kroz poslove u cikloturizmu i veliku dobit od djelatnosti povezanih sa cikloturizmom. Ovaj Operativni plan je i formalno pravni okvir za privlačenje sredstava i sudjelovanje u raznim projektima višeg reda.

Potrebno je imenovati i koordinatora za razvoj cikloturizma koji mora imati izražene komunikacijske sposobnosti, znanje o cikloturizmu i turizmu a prije svega mora biti kvalitetni projektni menadžer koji će imati pristup svim dionicima, tj. ljudima koji su na vrhu strukture dionika, a prije svih županu Brodsko-posavske županije, ravnatelju Županijske uprave za ceste, načelniku Policijske uprave Brodsko-posavske, direktorici Turističke zajednice Brodsko-posavske županije i čelnicima lokalne vlasti kako bi mogao operativno voditi projekte i provoditi Mjere iz ovog Operativnog plana.

Provođenje Mjera iz ovog Operativnog plana potrebno je svakodnevno nadgledati, a tromjesečno organizirati i kratke izvještajne sastanke na kojima se s glavnim dionicima provjerava vremenski okvir ovog Operativnog plana i planiraju buduće aktivnosti.

Kod provođenja mjera iz ovog Operativnog plana posebnu pažnju obratiti na izvore financiranja. Uz proaktivno traženje izvora financiranja može se osigurati provođenje gotovo svih Mjera iz ovog Operativnog plana uz zanemarivo financiranje putem lokalne zajednice. Godišnje ima nekoliko desetaka Javnih poziva ili projekata putem kojih se mogu financirati planirane Mjere iz ovog Operativnog plana s malim ili nikakvim učešćem lokalne zajednice samo je potrebno imati unaprijed pripremljenu projektnu dokumentaciju za svaku pojedinu Mjeru iz ovog Operativnog plana.

Također je potrebno aktivirati sve raspoložive resurse u pronalaženju raznih EU projekata vezanih za cikloturizam kako bi se sudjelovanjem u njima ostvarili i neki projekti koji nisu planirani ovim Operativnim planom, ali je ovaj Operativni plan preduvjet za sudjelovanje u njima. Ti projekti dodatno dižu kvalitetu cikloturističke destinacije, ali i umrežavaju lokalne dionike s EU dionicima i promoviraju Brodsko-posavsku županiju kao cikloturističku destinaciju.

TABLICA 7. Vremenski okvir provedbe Operativnog plana

Mjera	<i>Projekti vezani uz zakonsku regulativu</i>	Godina provedbe		
		I	II	III
1-1	Pisanje i usvajanje Standarda i pravilnika za koordinirani i usklađeni razvoj cikloturizma Brodsko-posavske županije	✓		
1-2	Koordinacija s Nacionalnim tijelom za razvoj cikloturizma i ministarstvima	✓	✓	✓
<i>Infrastrukturni projekti</i>				
2-1	Planiranje, trasiranje i označavanje signalizacijom i info tablama na početku staza 15 cikloturističkih ruta područja Nova Gradiška duljine 400 km	✓		
2-2	Planiranje, trasiranje i označavanje signalizacijom i info tablama na početku staza 13 cikloturističkih ruta područja Slavonski Brod zapad duljine 300 km		✓	
2-3	Planiranje, trasiranje i označavanje signalizacijom i info tablama na početku staza 12 cikloturističkih ruta područja Slavonski Brod istok duljine 300 km			✓
<i>Edukacijski projekti</i>				
3-1	Edukacija zainteresiranih za Bike usluge		✓	✓
3-2	Edukacija zainteresiranih za Bike vodiče		✓	✓
<i>Unaprjeđenje cikloturističke ponude</i>				
4-1	Formiranje ponude i certificiranje Slavonia Bike usluga		✓	✓
4-2	Postavljanje Bike repair stationa			✓
4-3	Postavljanje Bike odmorišta		✓	✓
<i>Sustav informiranja i marketing u cikloturizmu</i>				
5-1	Izrada bike 3D karte područja Nova Gradiška s 15 ruta	✓		
5-2	Izrada bike 3D karte Slavonski Brod zapad s 13 ruta		✓	
5-3	Izrada bike 3D karte Slavonski Brod istok s 12 ruta			✓
5-4	Izrada centralne cikloturističke web stranice i mobilne app	✓	✓	
5-5	Marketinške aktivnosti u promociji Brodsko-posavske županije kao cikloturističke regije		✓	✓
UKUPNO PLANIRANO 15 MJERA				

Izvor: Autori Operativnog plana, 2017.

Potpisnici Operativnog plana razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije svojim potpisom u potpunosti bezuvjetno prihvaćaju ovaj Operativni plan te jamče njegovu brzu i efikasnu provedbu kao i svu moguću podršku u okviru svojih mogućnosti.

U Slavonskom Brodu, 16.11.2017. godine.

GLAVNI DIONICI:

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

župan
dr.sc. Danijel Marušić, dr.med.vet.

TURISTIČKA ZAJEDNICA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

direktorica
Ružica Vidaković, univ. spec.oec

Potpisnici Operativnog plana razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije svojim potpisom u potpunosti bezuvjetno prihvaćaju ovaj Operativni plan te jamče njegovu brzu i efikasnu provedbu kao i svu moguću podršku u okviru svojih mogućnosti.

U Slavonskom Brodu, 16.11.2017. godine.

DIONICI:

	Naziv dionika	Datum potpisa	Ime i prezime	Pečat i potpis
1.	TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA SLAVONSKOG BRODA	24. 11. 2017.	Direktorica Biljana Lončarić	
2.	TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA NOVE GRADIŠKE	24. 11. 2017.	Direktorica Dinka Matijević	
3.	ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	24. 11. 2017.	Ravnateljica Blaženka Veselinović	
4.	CENTAR ZA TEHNOLOŠKI RAZVOJ – RAZVOJNA AGENCIJA BPŽ D.O.O.	24. 11. 2017.	Direktorica Mirela Brechelmacher	
5.	UDRUGA MARKETINŠKIH AKTIVNOSTI „LIMA“ SLAVONSKI BROD	24. 11. 2017.	Krešimir Herceg	
6.	BICIKLISTIČKI KLUB „FESTUNG“ SLAVONSKI BROD	24. 11. 2017.	Igor Šofić	
7.	BICIKLISTIČKI KLUB „PSUNJ“ NOVA GRADIŠKA	24. 11. 2017.	Predsjednik Saša Keser	
8.	ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE		Ravnatelj Antun Dukić	IZJAVA – u privitku

Potpisnici Operativnog plana razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije svojim potpisom u potpunosti bezuvjetno prihvaćaju ovaj Operativni plan te jamče njegovu brzu i efikasnu provedbu kao i svu moguću podršku u okviru svojih mogućnosti.

U Slavonskom Brodu, 16.11.2017. godine.

DIONICI:

	Naziv dionika	Datum potpisa	Ime i prezime	Pečat i potpis
9.	HRVATSKE VODE ZAGREB		Generalni direktor Zoran Đurković	IZJAVA – u privitku
10.	MUP POLICIJSKA UPRAVA BRODSKO-POSAVSKA		Načelnik Antun Valić	IZJAVA – u privitku
11.	HRVATSKE ŠUME D.O.O.			IZJAVA će biti dostavljena

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO - POSAVSKA ŽUPANIJA

ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE

35000 SLAVONSKI BROD
IVANA GORANA KOVAČIĆA 58
P. P. 638

telefon: 035 447 260
telefax: 035 444 252
www: zuc-bpz.hr

e-mail: uprava-za-ceste-bpz@sb.t-com.hr
OIB: 35325835386
IBAN: HR9123400091100146498

KLASA: 024-01/17-01/751

URBROJ: 2178/1-10-01-17-02

Slavonski Brod, 15. studeni 2017. godine

Brodsko - posavska županija
Upravni odjel za gospodarstvo
P. Krešimira IV 1
35 000 Slavonski Brod

Predmet: Operativni program razvoja cikloturizma

Poštovani,

Županijska uprava za ceste Brodsko – posavske županije načelno prihvaća Operativni program razvoja cikloturizma Brodsko – posavske županije 2017. – 2020. sa Standardima i pravilnicima koje propisuje Ministarstvo turizma.

Uz primjedbu na stranici 30. „Standardi i pravilnici za usklađivanje razvoja cikloturizma u Brodsko – posavskoj županiji“ Prije postavljanja signalizacije na javnim cestama kojima upravlja Županijska uprava mora se izraditi Prometni elaborat na koji daje suglasnost Županijska uprava za ceste, prema Zakonu o cestama N.N.92/14 Članak 61. „Prometni znakovi, signalizacija i oprema te turistička i ostala signalizacija postavljaju se na javnoj cesti na temelju prometnog elaborata.“

S poštovanjem,

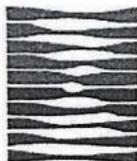

RAVNA TELI:

Antun Dukić, dipl.ing.građ.

DOSTAVITI:

- 1.Naslovu
- 2.Pismohrana

HRVATSKE VODE

pravna osoba za upravljanje vodama
ZAGREB, Ulica grada Vukovara 220

Centrala: 01/ 63 07 333
Generalni direktor: 01/ 61 51 779
01/ 61 55 820
Telefax: 01/ 61 55 910
OIB: 28921383001

Klasa:325-01/17-01/0001022
Urbroj:374-1-17-17-1
Zagreb, 02. listopada 2017.

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za gospodarstvo
P. Krešimira IV 1
35 000 Slavonski Brod
n/r Gordana Fabčić, dipl.oec.
v.d. pročelnice za gospodarstvo

Predmet Mišljenje vezano uz izradu i provedbu operativnog plana razvoja cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji 2017.-2020.
– daje se

HRVATSKE VODE pravna osoba za upravljanje vodama, Ulica grada Vukovara 220, 10000 Zagreb, OIB: 28921383001, koju zastupa generalni direktor – voditelj poslovanja mr.sc. Zoran Đuroković, dipl.ing.građ. (u daljnjem tekstu: **Hrvatske vode**) daju slijedeće

MIŠLJENJE

O IZRADI I PROVEDBI OPERATIVNOG PLANA RAZVOJA CIKLOTURIZMA U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI 2017.-2020.

Hrvatske vode su spremne da u okviru svojih nadležnosti, ovlasti i financijskih mogućnosti pruže sveobuhvatnu podršku na provedbi aktivnosti iz Operativnog plana razvoja cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji 2017.-2020. kako slijedi:

1. Hrvatske vode

- sufinanciranje, izgradnja i uređenja biciklističkih staza i puteva na nasipima, odnosno dionicama obrane od poplava, s namjerom modernizacije i stabilizacije nasipa
- planiranje, kreiranje i provjera kvalitete biciklističkih ruta, vođenje informacijske baze o rutama, suradnja u izradi cikloturističkih karata.

Prilikom izrade Operativnog plana razvoja cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji za razdoblje 2017.-2020., ukazujemo na slijedeće:

1. Na nasipima za obranu od poplava moгуće je uređenje biciklističkih staza i puteva, definirano Pravilnikom o biciklističkoj infrastrukturi.

Nadalje, kako uređenje biciklističkih puteva ujedno predstavlja stabilizaciju i modernizaciju krune nasipa, Hrvatske vode mogu sudjelovati u sufinanciranju istih.

2. pozivanje na nadležna ministarstva, a planiranje gradnje na nasipima, odnosno objektima (u vlasništvu Hrvatskih voda) koji su u funkciji obrane od poplava a bez navođenja Zakona o vodama, nije prihvatljivo.

Ukazujemo na slijedeće zakone:

- *Zakon o vodama (NN 153/09, 130/11, 56/13 i 14/14) te pripadajući podzakonski akti*
 - *Zakon o zaštiti prirode (NN80/13, 153/13 i 78/15) -za sve planirane projekte izgradnje ili rekonstrukcije provjeriti je li potrebno provesti postupak procjene utjecaja na prirodu – NATURA i sl.*
 - *Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13 i 65/17)-usklađenost s prostornim planovima*
 - *Zakon o gradnji (NN 153/13 i 20/17) -ishođenje građevinskih dozvola za određene objekte*
3. Prilikom definiranja smještajnih kapaciteta savjetujemo konzultirati nadležni vodnogospodarski odjel (VGO za srednju i donju Savu) i Isporučitelje vodnih usluga po pitanjima opskrbe pitkom vodom te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.
4. Postoji problem pojačanog održavanja nasipa ako postane dio biciklističke rute jer se nasip po ugovoru o radovima preventivne, redovne i izvanredne obrane od poplava na branjenom području Br. 2: područje malog sliva Brodska Posavina kosi dva puta godišnje (lipanj i rujna) a Hrvatske vode nikako ne mogu preuzeti obvezu dodatne košnje.

Hrvatske vode, javna ustanova za upravljanje vodama, ne mogu preuzeti obvezu „Izgradnje biciklističkih staza na nasipima za obranu od poplava“ ali se sukladno Planu upravljanja vodama mogu uključiti u provedbu Vašeg plana kao sufinancijeri izgradnje biciklističkih staza i puteva na nasipima, odnosno dionicama obrane od poplava u dijelu kojim se nasipi moderniziraju i stabiliziraju.

Konačnu suglasnost i eventualne dodatne primjedbe ćemo dati kad nam dostavite prijedlog Operativnog plana razvoja cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji (ovim je obuhvaćena i suglasnost na Standarde i pravilnike za usklađeni razvoj cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji)

Generalni direktor

mr.sc. Zoran Đuroković, dipl.ing.građ.

Dostaviti:

- ① Naslovu (preporučeno s povratnicom);
2. Uredu Generalnog direktora – ovdje;
3. Sektoru za zaštitu od štetnog djelovanja voda – ovdje;
4. VGI za mali sliv „Brodsko posavina“, Slavonski Brod;
5. Službi za zaštitu od štetnog djelovanja voda i
6. Pismohrani.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
POLICIJSKA UPRAVA BRODSKO-POSAVSKA

Broj: 511-11-03-2-6677/4-17. M.P.
Slavonski Brod, 20. studenog 2017. godine

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za gospodarstvo
n/p v.d. pročelnice Gordane Fabčić, dipl.oec.

PREDMET: Razvoj i unaprjeđenje cikloturizma na području
Brodsko-posavske županije,
mišljenje, dostavlja se,-

Veza: Vaš dopis KLASA: 334-04/17-01/04., URBROJ: 2178/1-04-17-1.,
od 10.11.2017.g. i naš dopis broj: 511-11-03-2-6677/2-17.,
od 19. rujna 2017.g.

Poštovana,

sukladno dosadašnjoj korespondenciji i dostavljenim materijalima na temu razvoja cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji izvješćujemo Vas da Policijska uprava brodsko-posavska podržava razvoj cikloturizma na području Brodsko-posavske županije, te korištenje bicikla u prometu kao ekološki prihvatljivog i ekonomski isplativog prometnog sredstva.

U vezi Vašeg zahtjeva za potpisom dostavljene dokumentacije moramo ukazati na određene činjenice koje smo utvrdili uvidom u Operativni plan razvoja cikloturizma Brodsko-posavske županije i dostavljene Standarde i pravilnike za usklađeni razvoj cikloturizma u Brodsko-posavskoj županiji.

Tako ukazujemo na činjenicu da iz prethodno navedenih materijala nije vidljiva zakonska utemeljenost iz koje bi proizišla ovlast za donošenje predmetnih Standarda i pravilnika za usklađeni razvoj cikloturizma, odnosno nije navedeno kojim propisom je autor istih ovlašten za izradu i donošenje takvog dokumenta.

U istom dokumentu (Standardi i pravilnici) na stranici broj 30 navedeno je kako su potpisnici sporazuma suglasni da se sukladno navedenom sporazumu ne trebaju tražiti dodatne suglasnosti i dozvole za označavanje biciklističkih staza, što je u suprotnosti s odredbama Zakona o sigurnosti prometa na cestama, Zakona o cestama i pravilnicima koji reguliraju problematiku uređenja prometa, a samim time i označavanje i postavljanje prometne signalizacije.

Zakon o sigurnosti prometa na cestama u članku 5 stavak 1. propisuje da tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu uređivati promet na svom području (i promet bicikala) uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, dok je u odredbama stavka 2 istog članka navedeno da je u slučajevima uređenja prometa na dijelu državne ili županijske ceste potrebna suglasnost i ministarstva nadležnog za poslove prometa.

Ministarstvo unutarnjih poslova izdaje Suglasnost donošenjem Rješenja temeljem prethodno izrađenog i dostavljenog prometnog elaborata.

Izrada prometnog elaborata propisana je odredbom članka 13 stavak 3. istog Zakona. Prometni elaborat mora biti izrađen sukladno pravilima struke od strane ovlaštenog inženjera u skladu s Pravilnikom o sadržaju, namjeni i razini razrade prometnog elaborata za ceste (NN 140/2013).

Za uređenje prometa na županijskim cestama suglasnost daje i ministarstvo nadležno za promet, a u konkretnom slučaju Županijska uprava za ceste, sukladno odredbama članka 61 i 62 Zakona o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14).

Uvažavajući prethodno navedeno, policijska uprava prihvaća ideju o razvoju cikloturizma u brodsko-posavskoj županiji, ali je provedbene aktivnosti potrebno uskladiti s važećim zakonskim propisima (Zakona o cestama, Zakon o sigurnosti prometa na cestama, Pravilnik o turističkoj i ostaloj signalizaciji na cestama, Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, Pravilnik o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama).

S poštovanjem

NACELNIK
Antun Valić